

Kouluterveyskysely 2023 tulokset Espoo

Nuorisoasiainjaosto 7.12.2023

Erityissuunnittelija
Annika Kaarnalehto

Kyselyn toteutus Espoossa 2023

- Tiedon keruu kouluilla maalis-huhtikuussa
- Espoolaisista oppilaista ja opiskelijoista vastasi keväällä 2023:
 - 4.-5.-lk **71%** (5 431), v. 2021 76%
 - 8.-9. -lk **65%** (4 648), v. 2021 69%
 - Lukion 1.-2. -lk **63%** (2 847), v. 2021 72%
 - Ammattioppilaitokset **21 %** (566), v. 2021 19% (ml. selkokieliset lomakkeet)

THL:n uusi raportointityökalu

- Sekä alueelliset että koulukohtaiset tulokset julkaistiin samanaikaisesti 21.9.:
- [Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi | Tableau Public](#)
- Koulukohtaisiin tuloksiin on lähetetty rehtoreille ja aluepäälliköille tunnukset
- Palvelusta pystyy vertailemaan alueita, indikaattoreita, ikäryhmiä ja taustatekijöitä (syntyperältään suomalaistaustainen, ulkomaalaistaustainen Suomessa syntynyt, ulkomaalaistaustainen ulkomailla syntynyt, ruotsinkieliset oppilaitokset)

Tuloksia seurataan Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa sekä Hyte-kertoimella

- Espoon Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa tavoitteita, joita seurataan KTK:n tuloksilla:
- 1.1 Lapset, nuoret ja perheet ovat aktiivisesti mukana palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä
 - Lasten ja nuorten kokemus **osallisuudesta ja hyvinvoinnista**
- 1.2 Ryhmään kuulumisen ja mahdollisuus harrastaa mahdollistuvat kaikille
 - **Harrastamattomien määrä vähenee**
 - **Yksinäiseksi itsensä kokevien määrä vähenee**
- 1.5 Lapsiperheköyhyyden riskitekijät tunnistetaan ja niihin puututaan eri palveluissa
 - Vahvistetaan riskiryhmiin kuuluvien lasten ja nuorten ohjautumista harrastuksiin
 - > **Ulkomaalaistaustaisten harrastusaktiivisuus KTK**
- 2.1 Lasta suojellaan kaikenlaiselta väkivallalta
 - **Syrjintä ja kiusaaminen KTK:ssa**

Lanu hyvinvointisuunnitelma jatkuu

- 2.3 Lasten, nuorten ja perheiden mielen hyvinvointi vahvistuu
 - Masentuneisuus, ahdistuneisuus, positiivinen **mielenterveys** KTK:ssa
 - **Päihteiden käyttö**
- 3.2 Teemme palvelupoluista yhtenäiset, ja toimintaamme ohjaa yhteensovittava työskentely -
Varmistetaan oppilaille oikea-aikaiset ja tarpeen mukaiset yksilökohtaiset opiskeluhuollon palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa -> **Opiskeluhuollon palvelujen saatavuus** KTK:ssa
- 3.3 Varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa tehdään tavoitteellista ja yhteisöllistä hyvinvointityötä
 - Yhdessä vahvaksi yhteisöksi -suunnitelman toimeenpano
 - Sitouttavan kouluyhteisötyön malleja kehitetään
 - Koulu-/oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma on aktiivisessa käytössä kaikissa yksiköissä
 - Edistetään terveellisiä ruokailutottumuksia kouluruokailun ja varhaiskasvatuksen ruokailun avulla yhteistyössä Espoo Cateringin kanssa
 - > **Tuntee kuuluvansa luokka/kouluyhteisöön, kiusatuksi tuleminen, koulupoissaolojen määrä, KTK**
 - > **Koulussa joka päivä lounaan syövät, KTK**

HYTE-kertoimessa kouluterveyskyselyn tuloksia

- [HYTE-kerroin – kannustin kunnille – THL](#)
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kouluterveyskyselystä kaksi tulosindikaattoria:

- **Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista (tavoite 5%)**
- **Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista (tavoite 5%)**

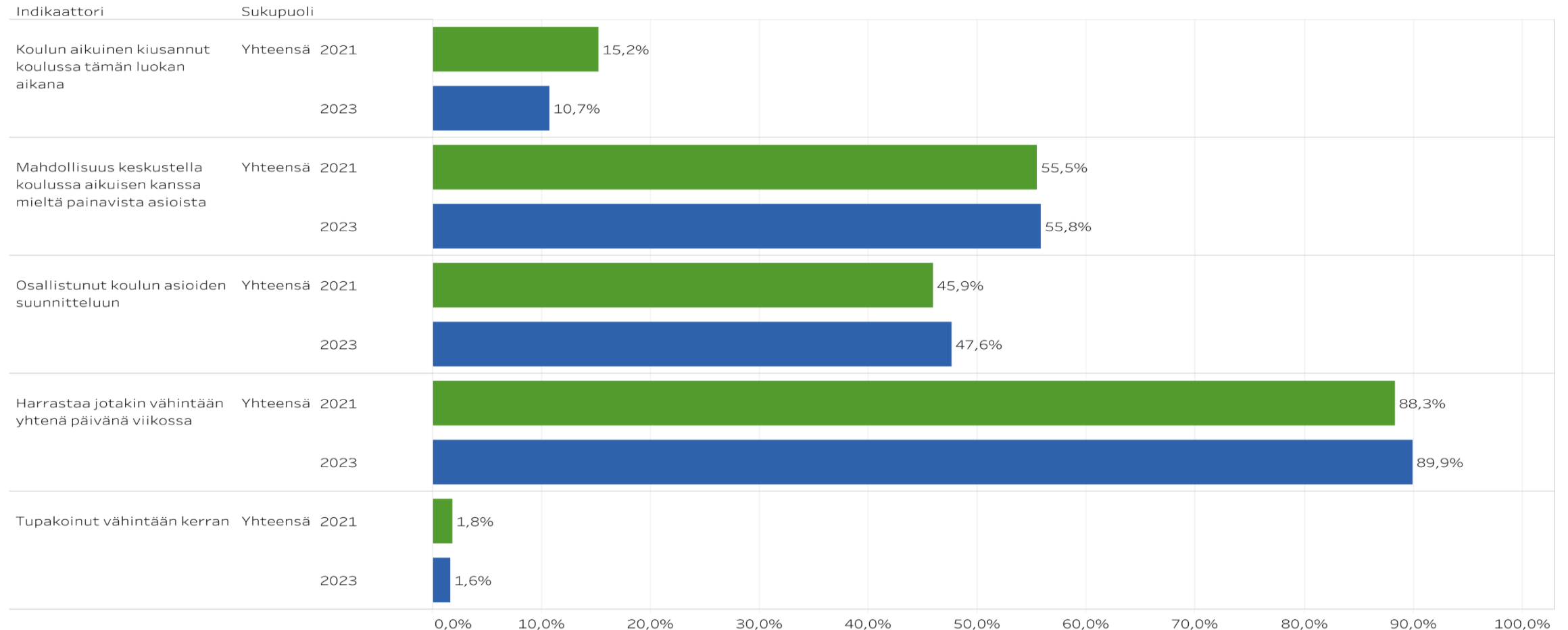

Kouluterveyskyselyn nostot myönteisistä muutoksista

Viisi myönteistä muutosta 4.-5. lk

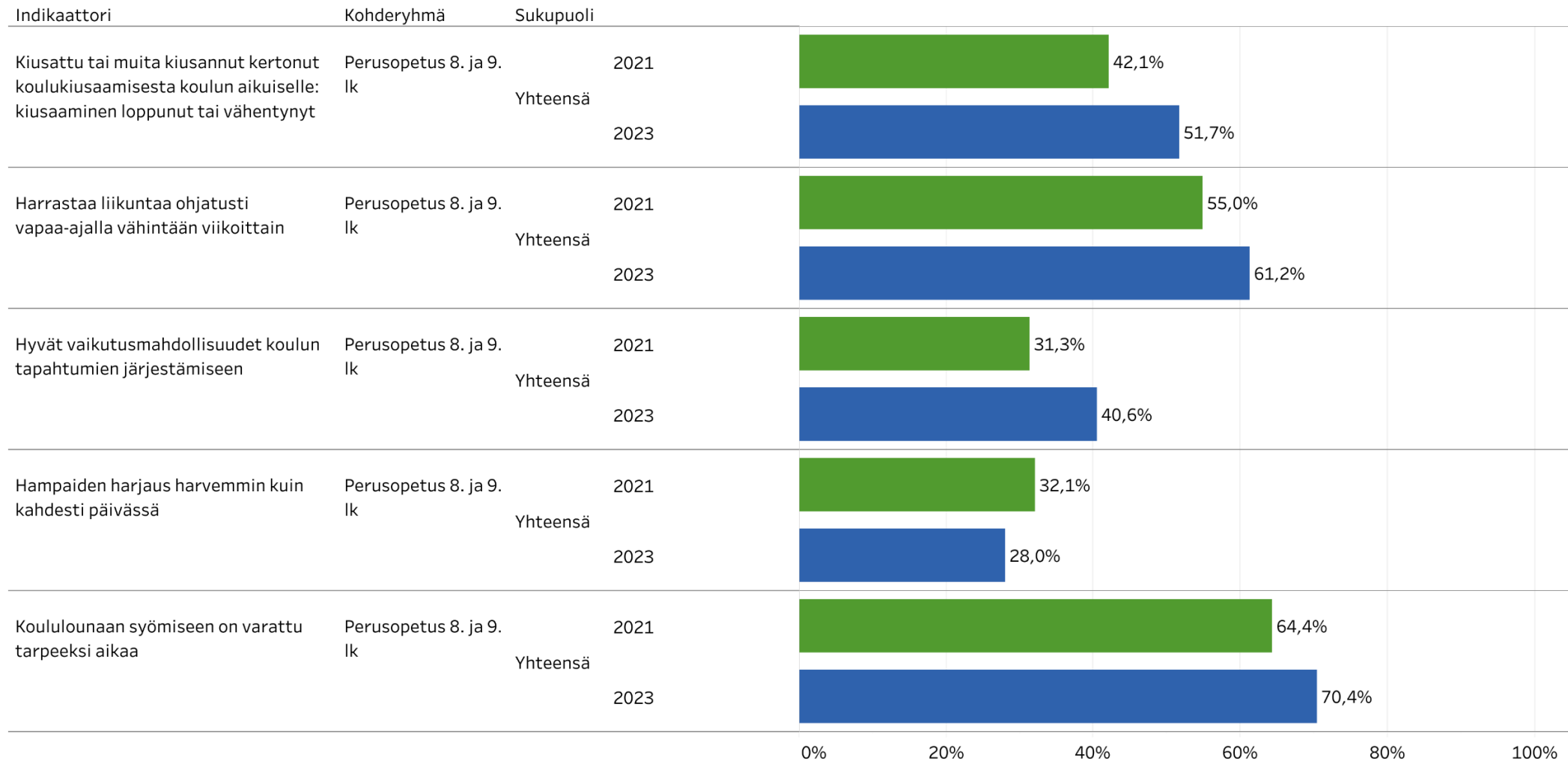
Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen

Espoon kaupunki (koulutuksen järjestäjä), Perusopetus 4. ja 5. lk

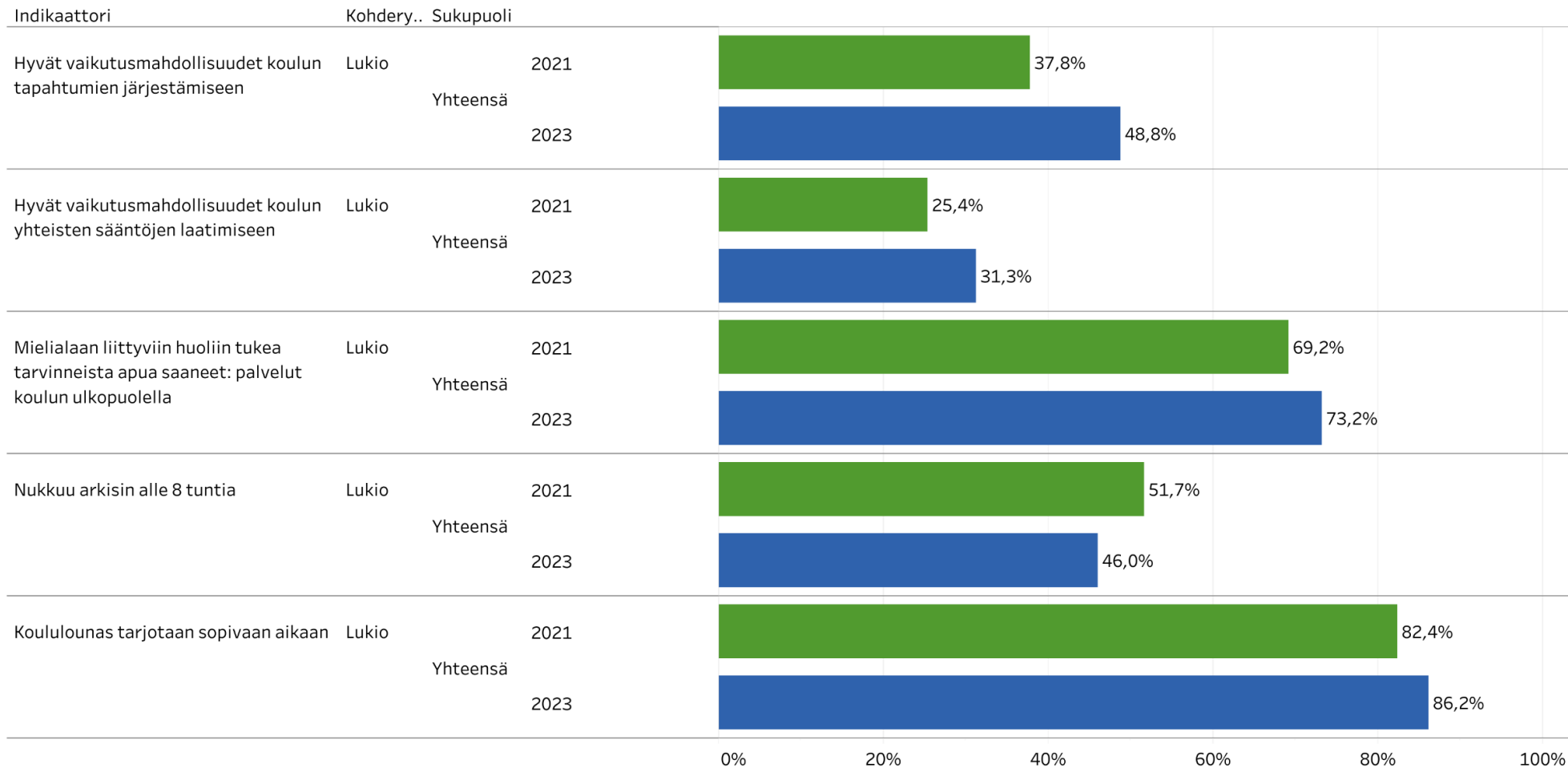
Viisi myönteistä muutosta 8.-9. lk

Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Espoo

Viisi myönteistä tulosta, lukio

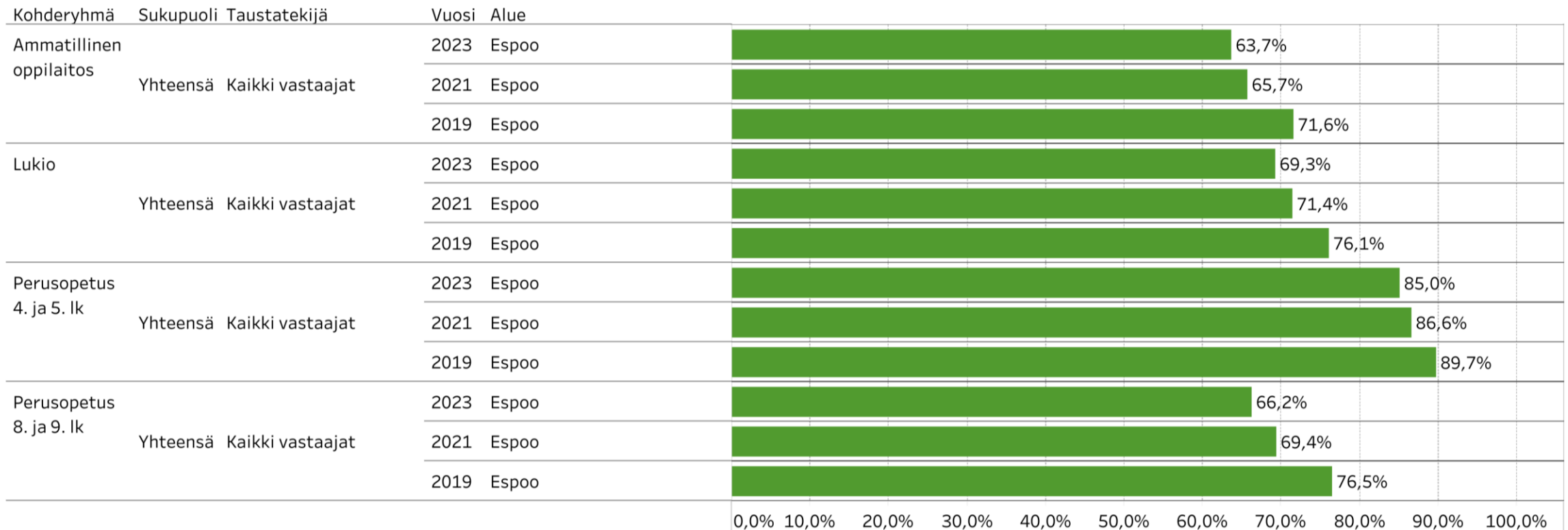
Viisi myönteisintä tulosta suhteessa aiempaan tiedonkeruuseen, Espoo

Hyvinvointi

Elämään tyytyväisyys laskussa

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä

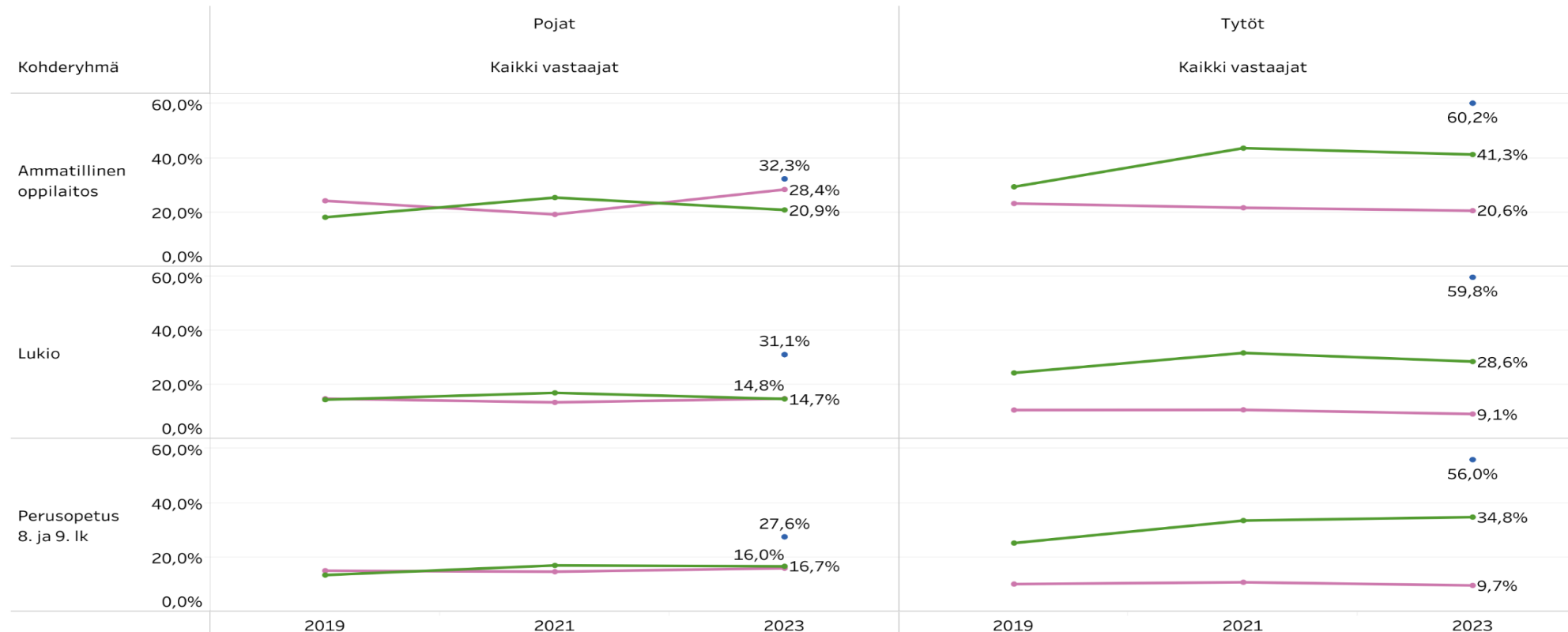
Väsymystä tai uupumusta päivittäin kokee suurin osa tytöistä

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

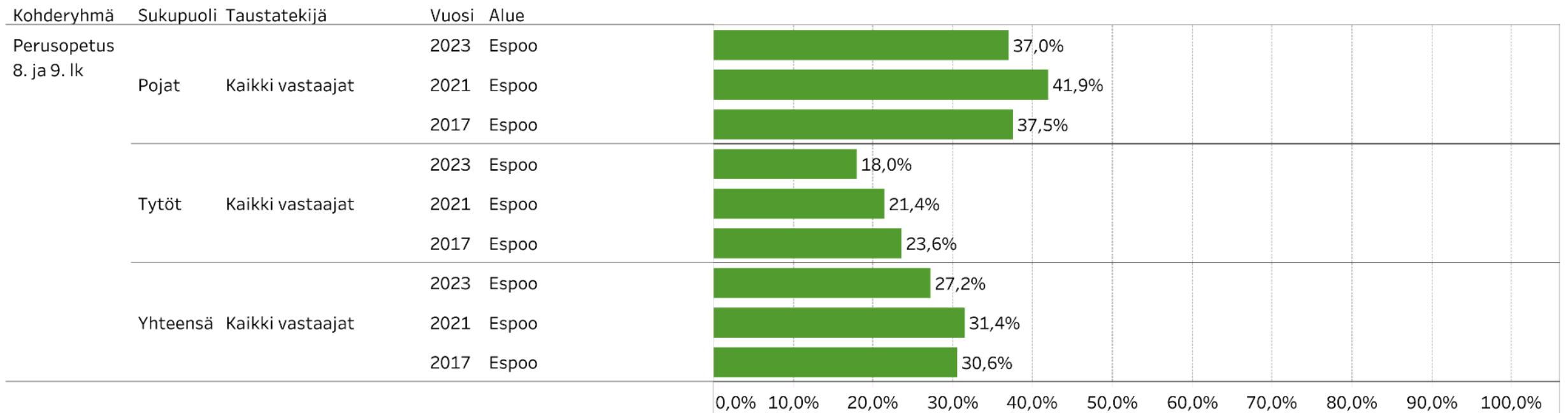
- 1, Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi
- 2, Väsynyt ja uupunut päivittäin
- 3, Ylipainoisuus

Indikaattorien vertailu, Espoo

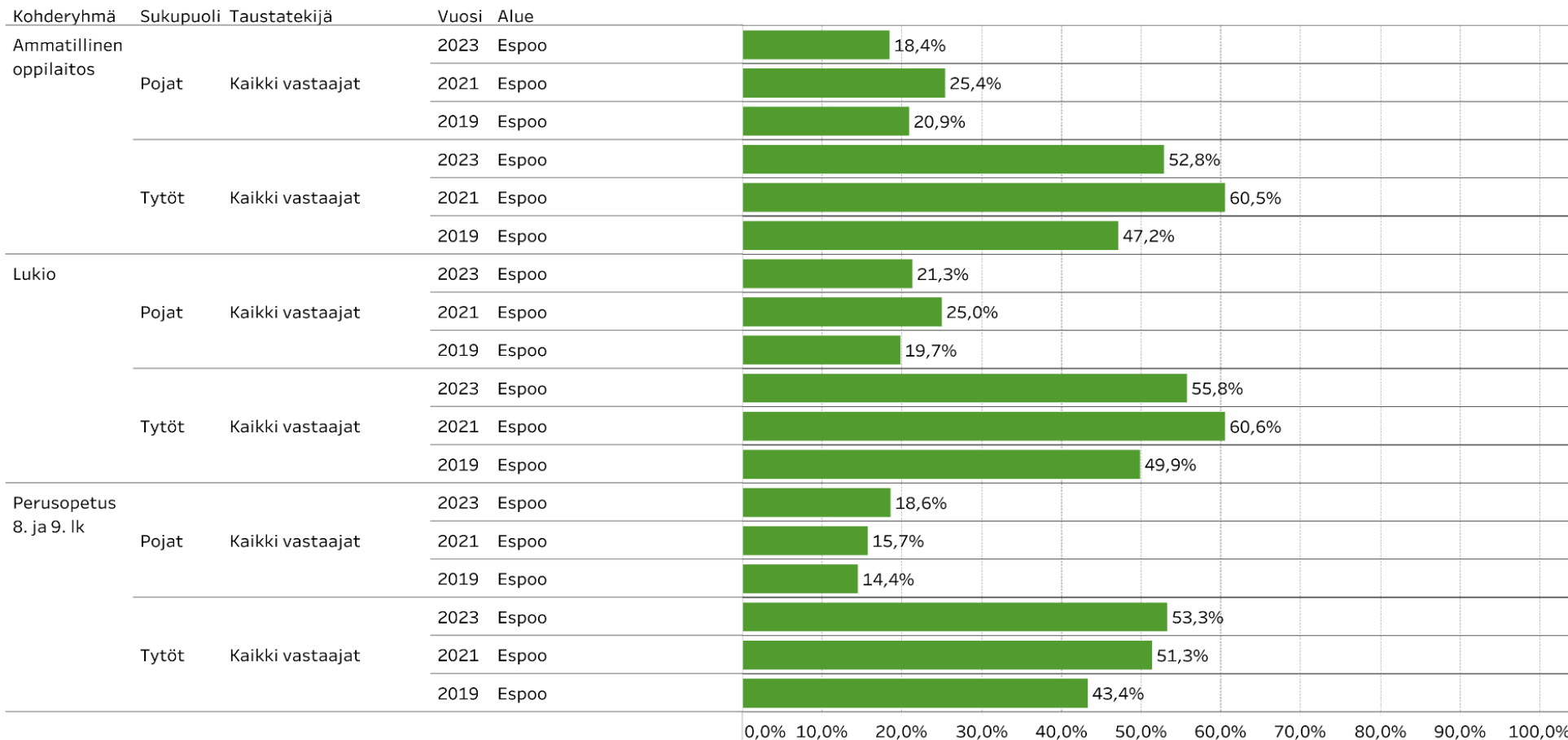
Vähemmistö 8.-9-luokkalaisista on kokenut positiivista mielenterveyttä

Kokenut positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana

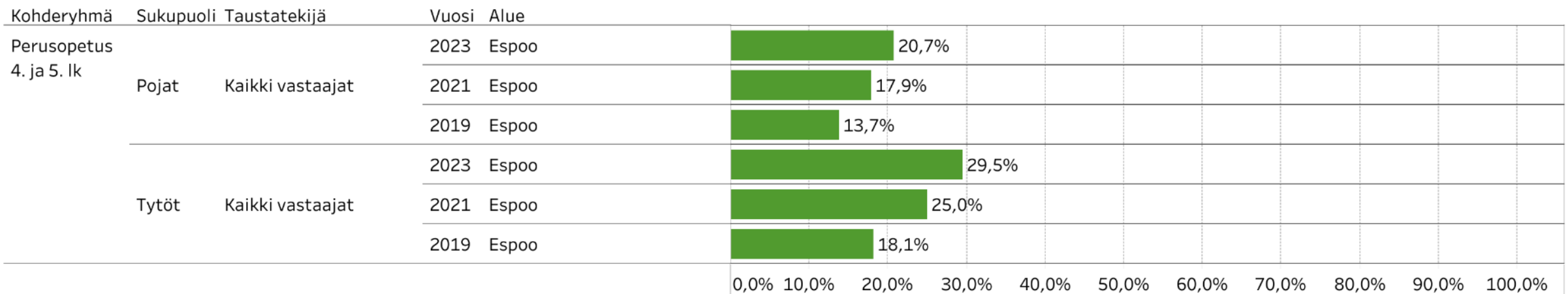
2. asteen nuorilla parempi mieliala, yläkoululaisilla yhä enemmän huolta mielialastaan

Ollut huolissaan mielialastaan kuluneen 12 kuukauden aikana

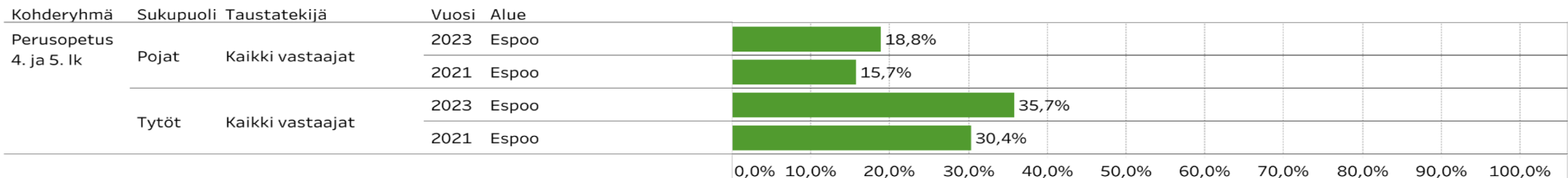

Myös 4.-5. -luokkalaisilla mieliala- ja ahdistusoireilu lisääntynyt

Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana

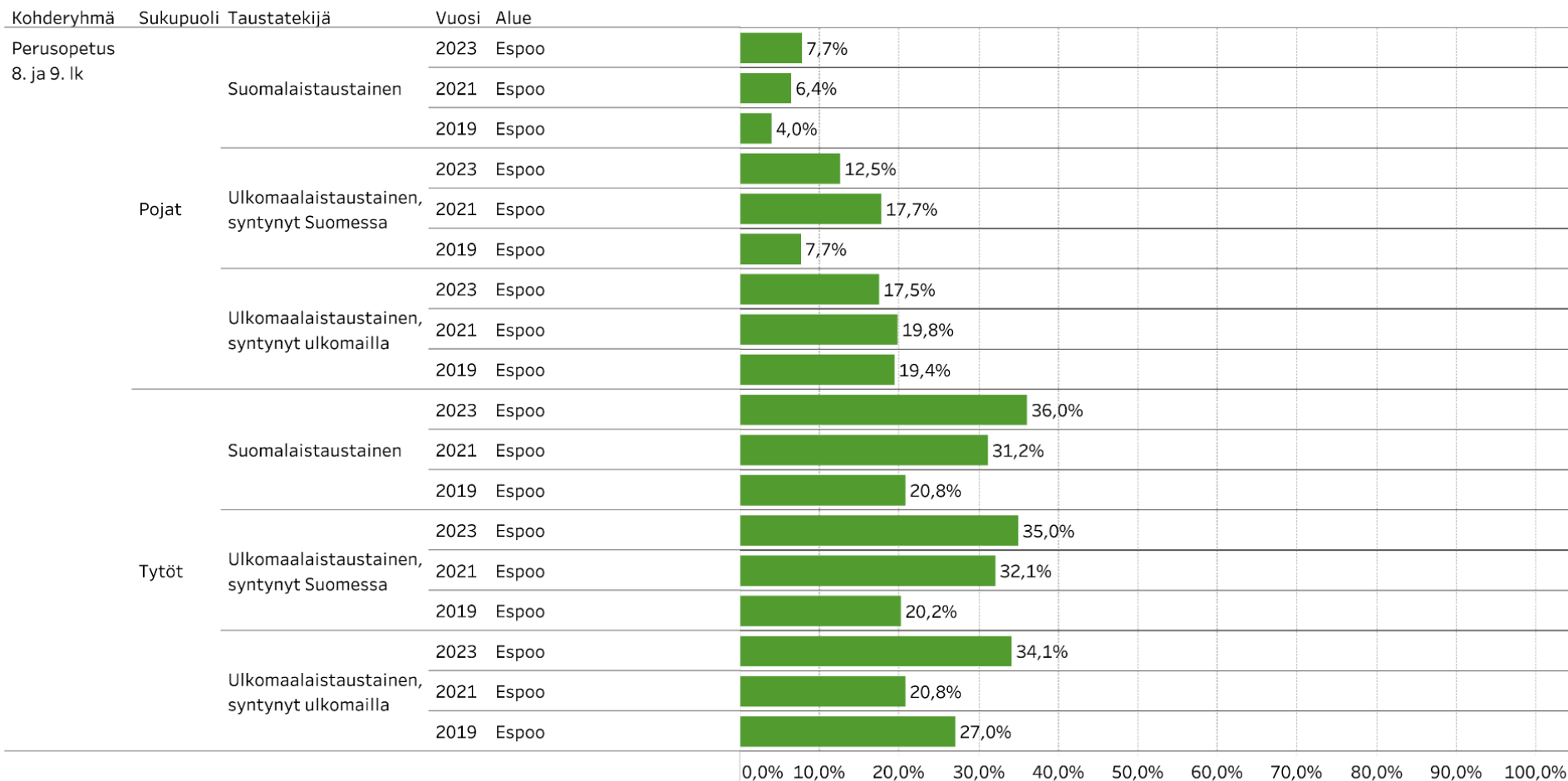

Vähintään lievää ahdistusoireilua

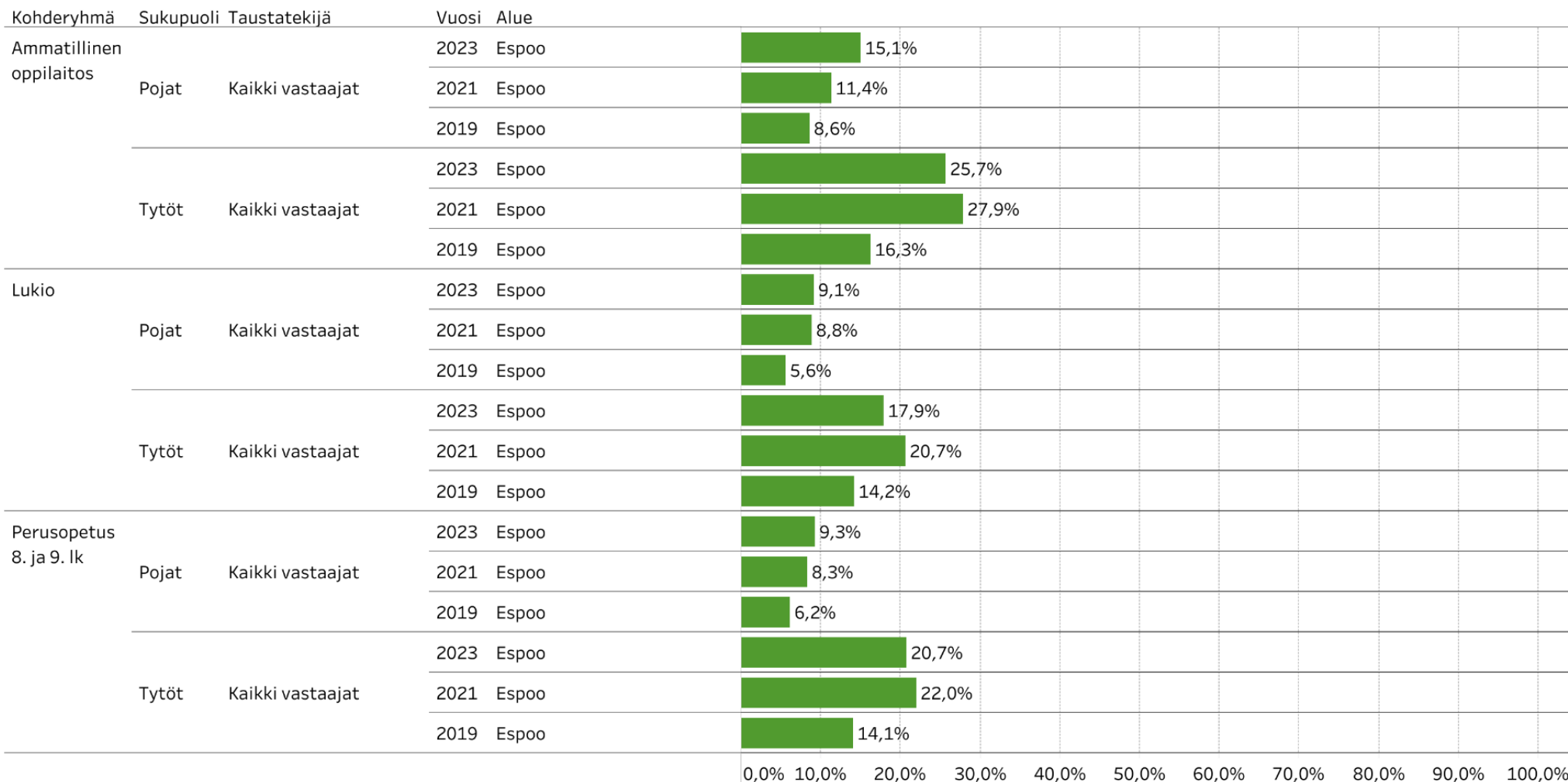
Maahanmuuttotaustaisilla pojilla suomalaistaustaisia enemmän ahdistuneisuutta

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

Poikien yksinäisyyden tunne nousset, tyttöjen laskenut

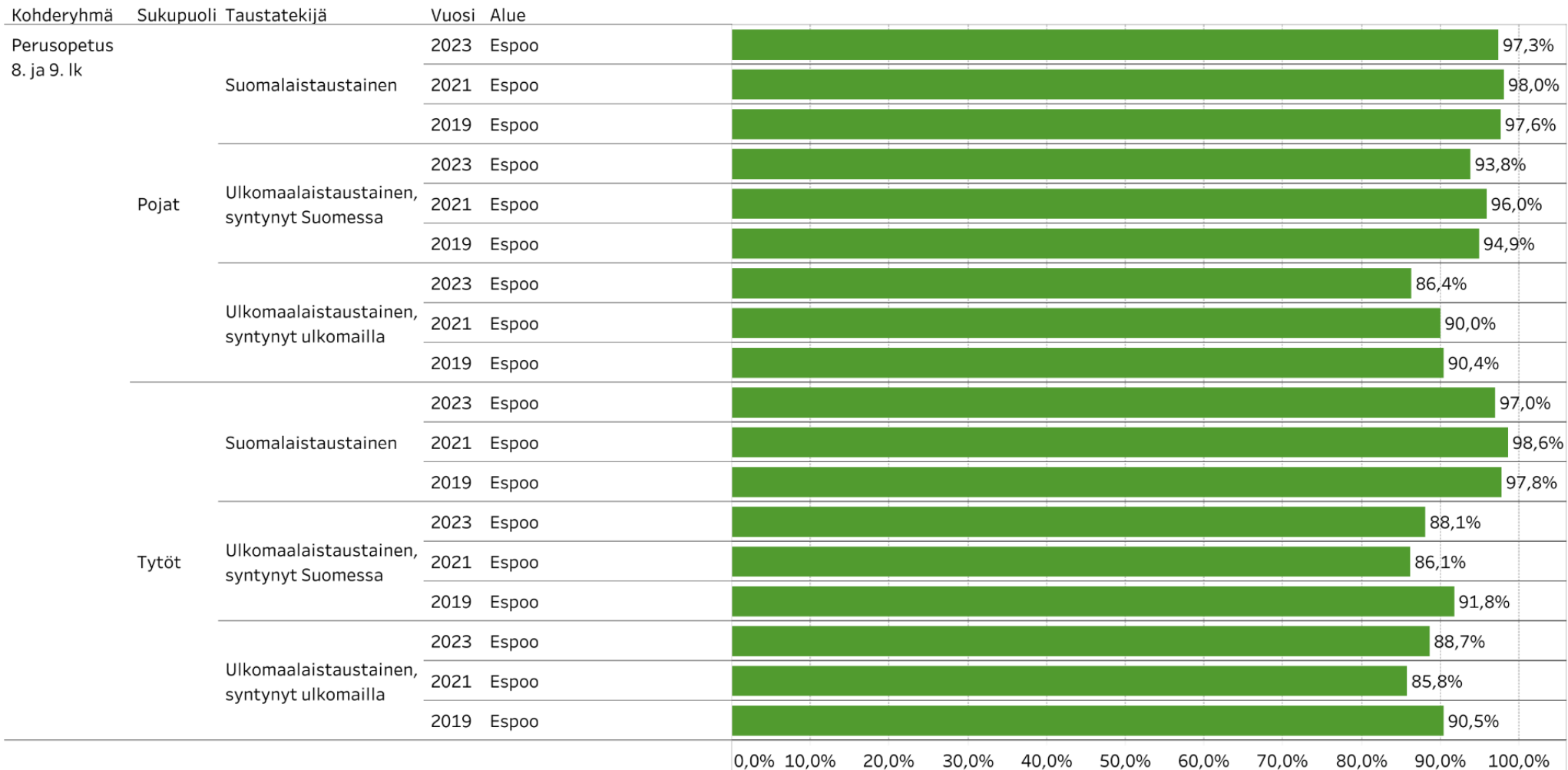
Tuntee itsensä yksinäiseksi

Elintavat, vapaa-aika ja liikunta

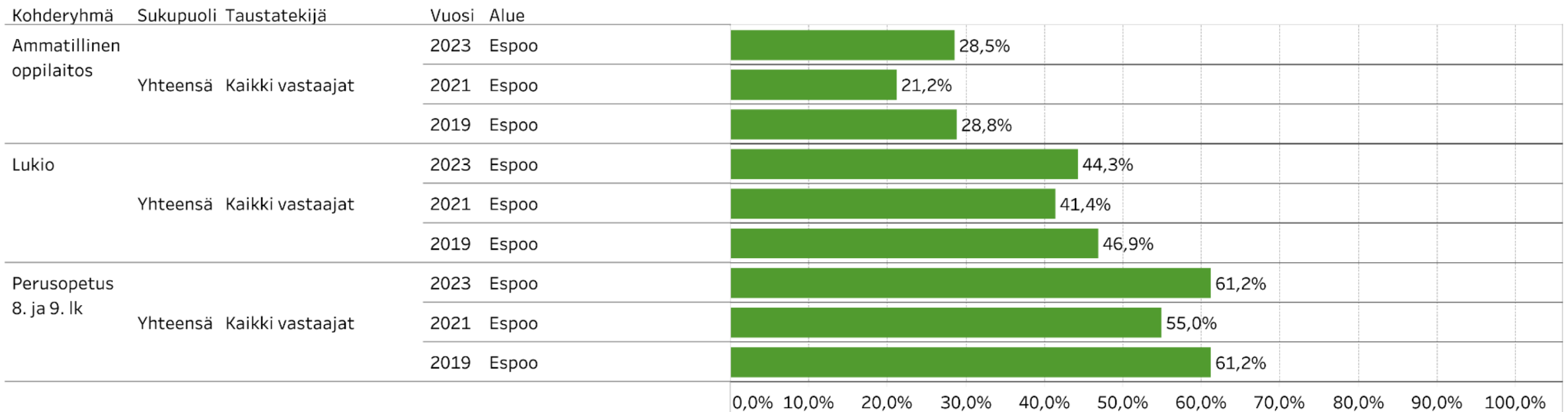
Suurin osa nuorista harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa – ulkomaalaistaustaisilla tytöillä yleistynyt

Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa

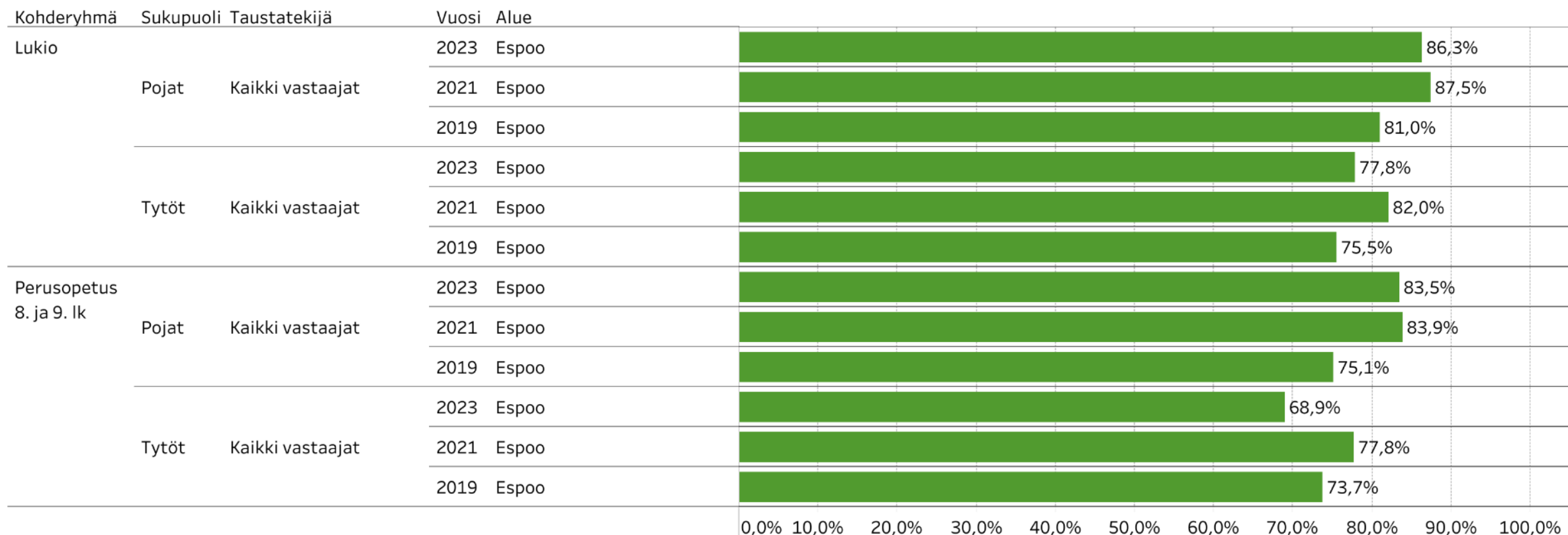
Liikunnan ohjattu harrastaminen kasvussa

Harrastaa liikuntaa ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikoittain

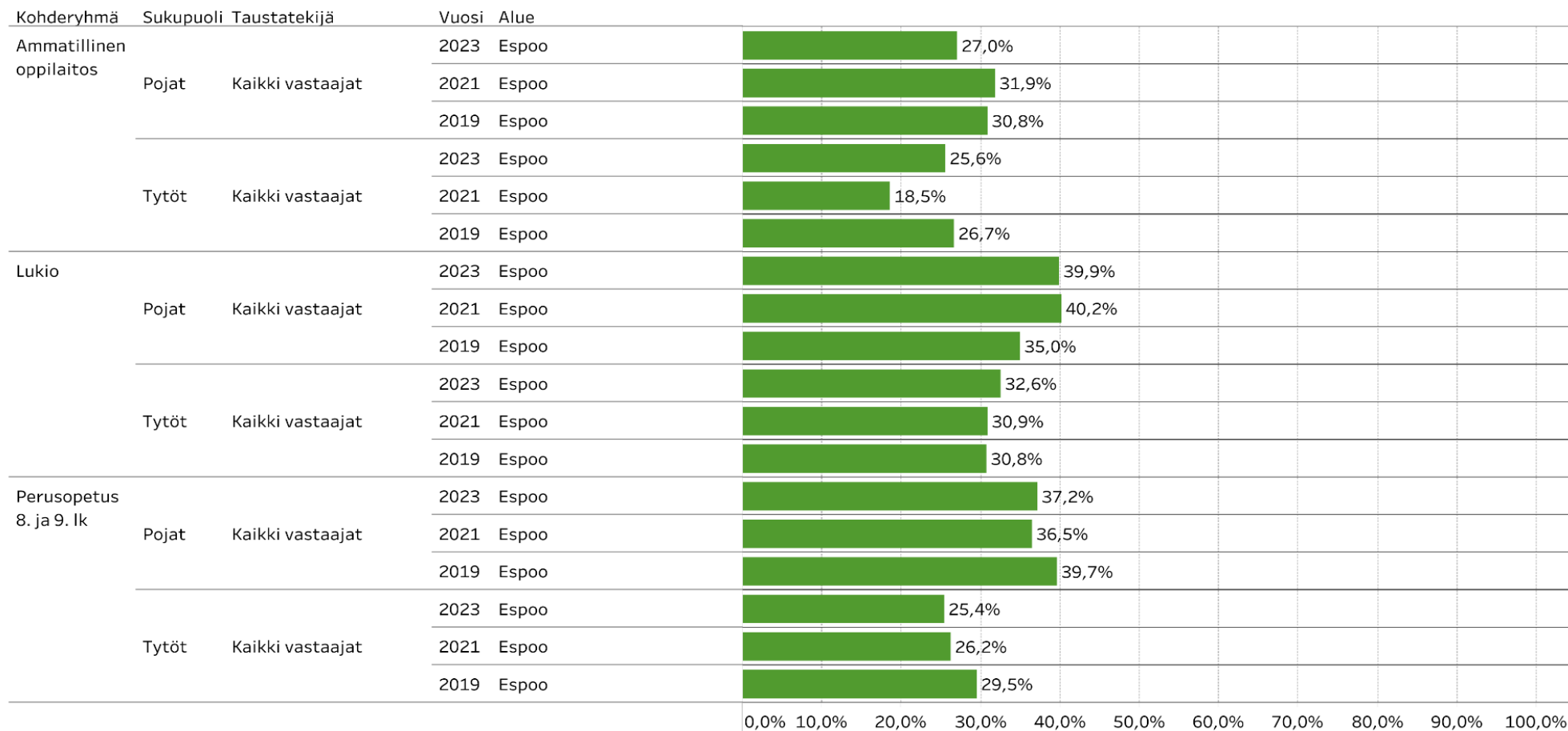
Omatoimisesti liikuntaa vähintään viikoittain harrastavien osuus erityisesti tytöistä vähentynyt

Harrastaa liikuntaa omatoimisesti vapaa-ajalla vähintään viikoittain

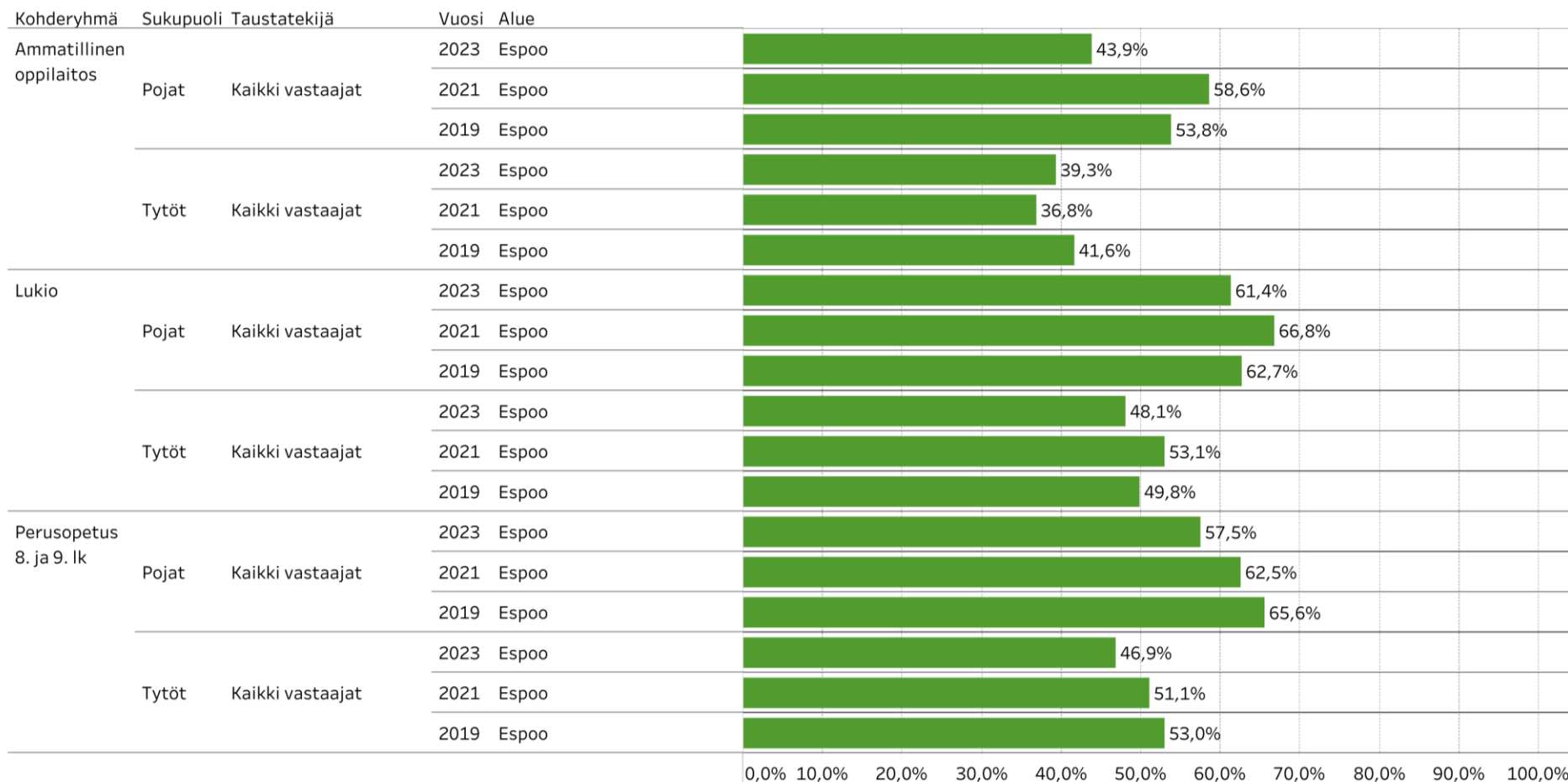
Suurin osa kokee asuinalueen vapaa-ajan toiminnan tarjonnassa puutteita

Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille

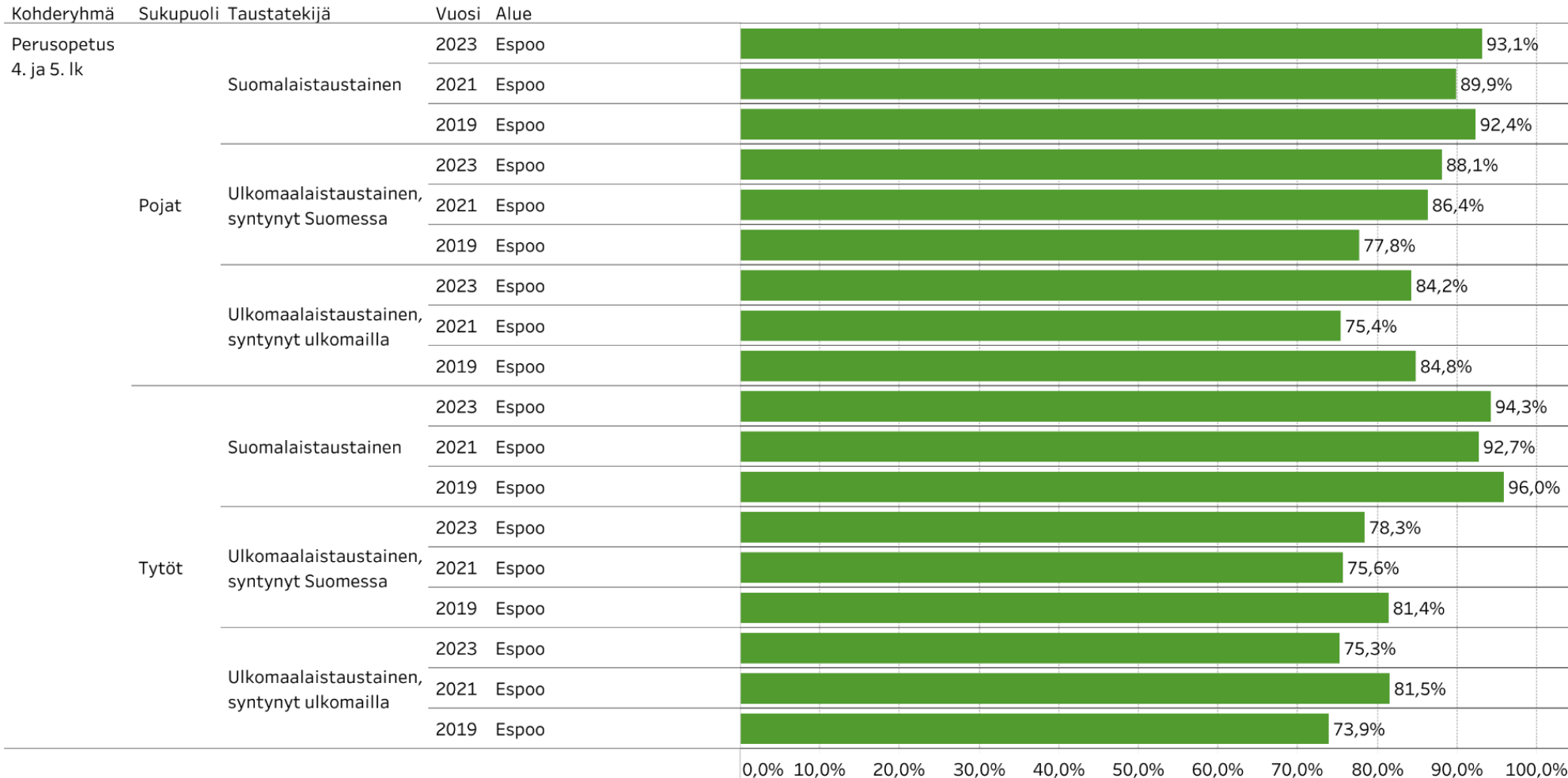
Puolet tietää asuinalueensa harrastusmahdollisuuksista

Tietää asuinalueen harrastusmahdollisuuksista

Ulkomaalaistaustaisilla lapsilla viikoittainen harrastus edelleen harvinaisempaa kuin suomalaistaustaisilla

Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa

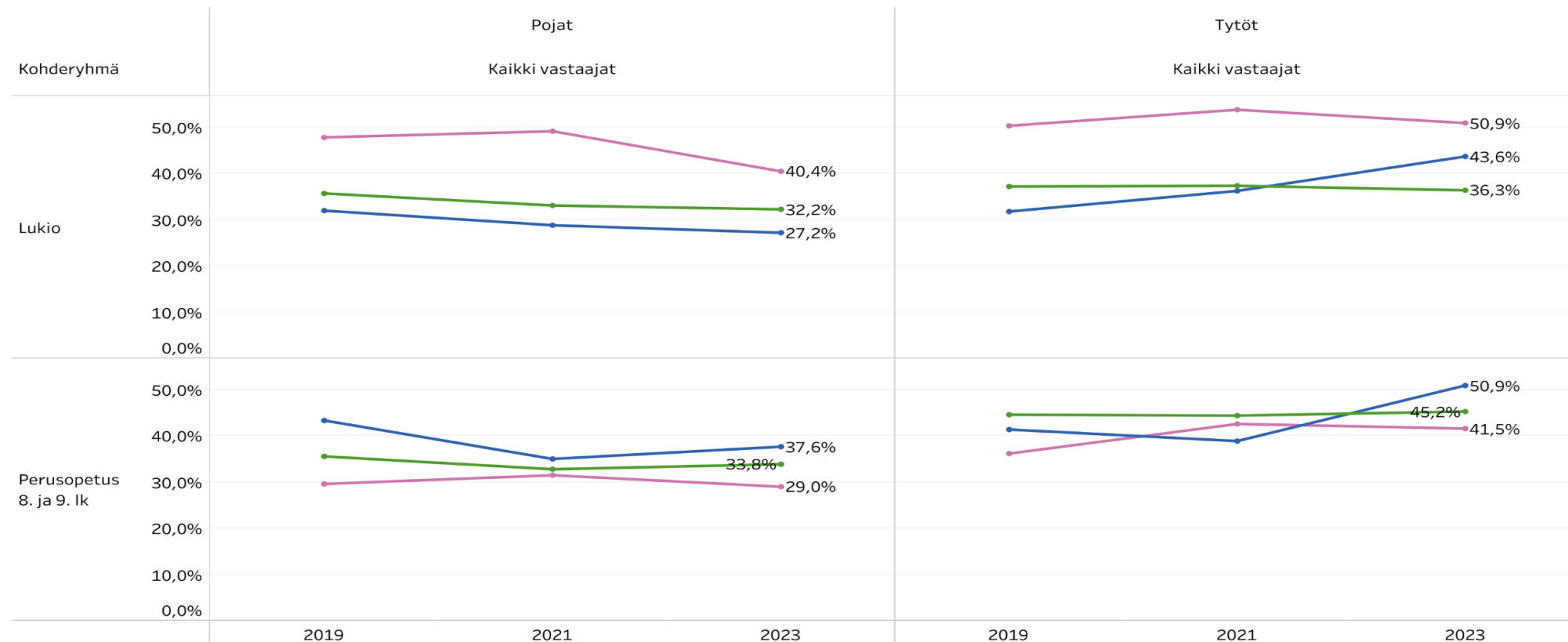
Koululounasta syödään harvemmin, nukkuminen hieman parantunut

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

- 1, Ei syö aamupalaa joka arkipäivä
- 2, Ei syö koululounasta päivittäin
- 3, Nukkuu arkisin alle 8 tuntia

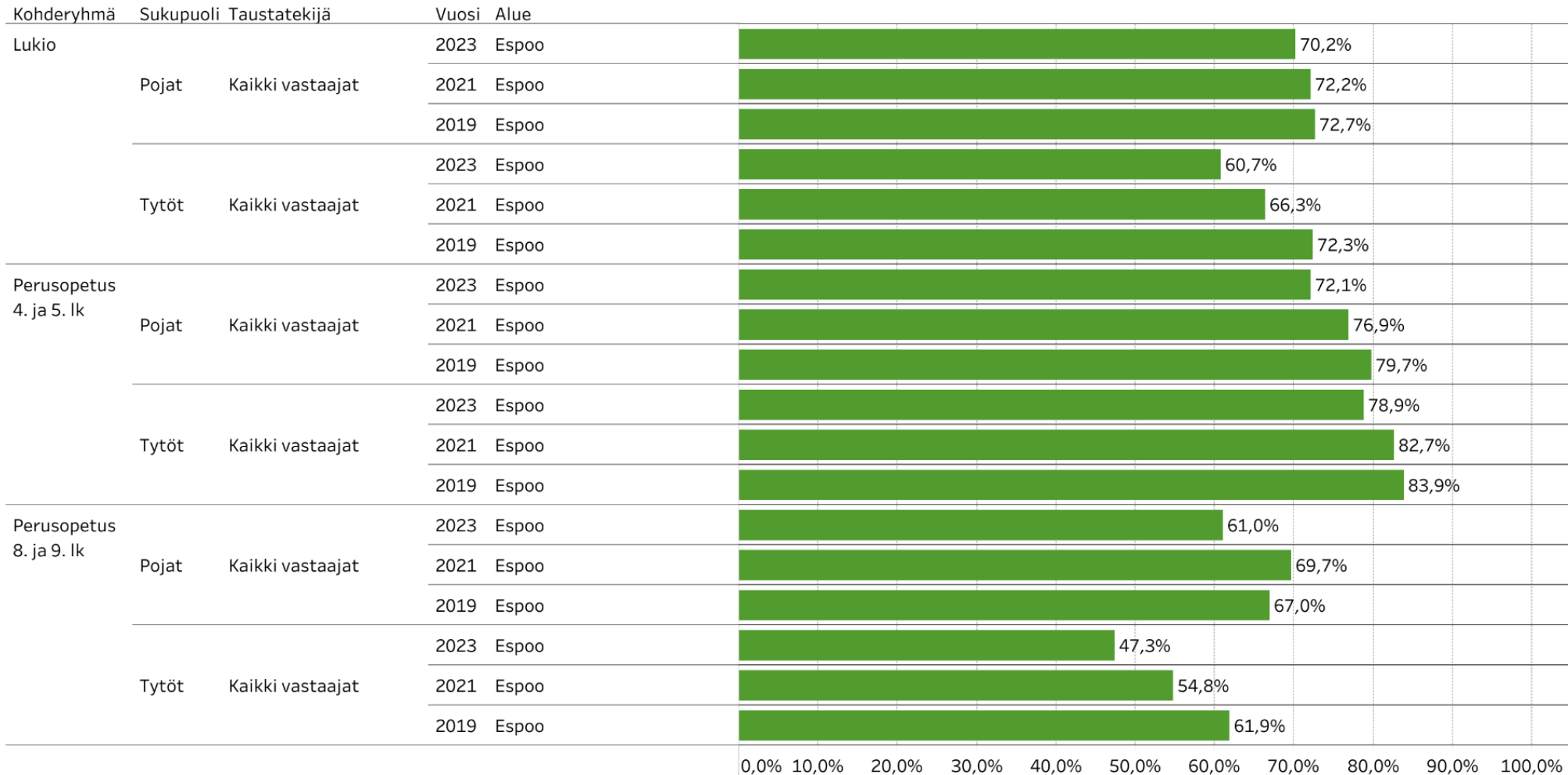
Indikaattorien vertailu, Espoo

Koulu ja opiskelu

Erityisesti yläkoulussa kouluviihtyvyys laskenut

Pitää koulunkäynnistä

Uupumus vähentynyt lukiolaisilla, lisääntynyt yläkoulussa

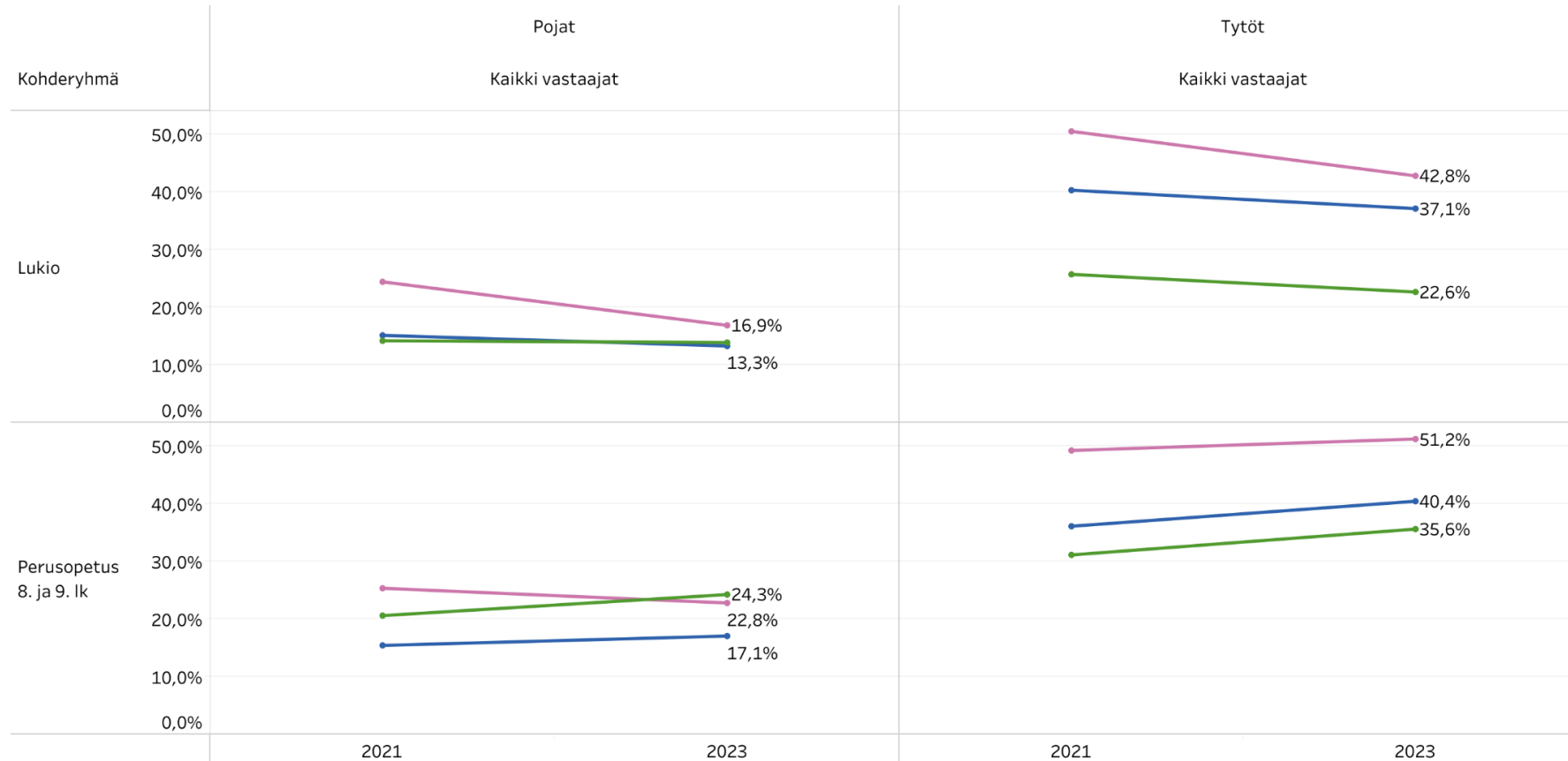

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

- 1, Opintojen merkityksen vähentyminen
- 2, Riittämättömyyden tunne opiskelijana
- 3, Uupumusasteinen väsymys koulutyössä

Indikaattorien vertailu, Espoo

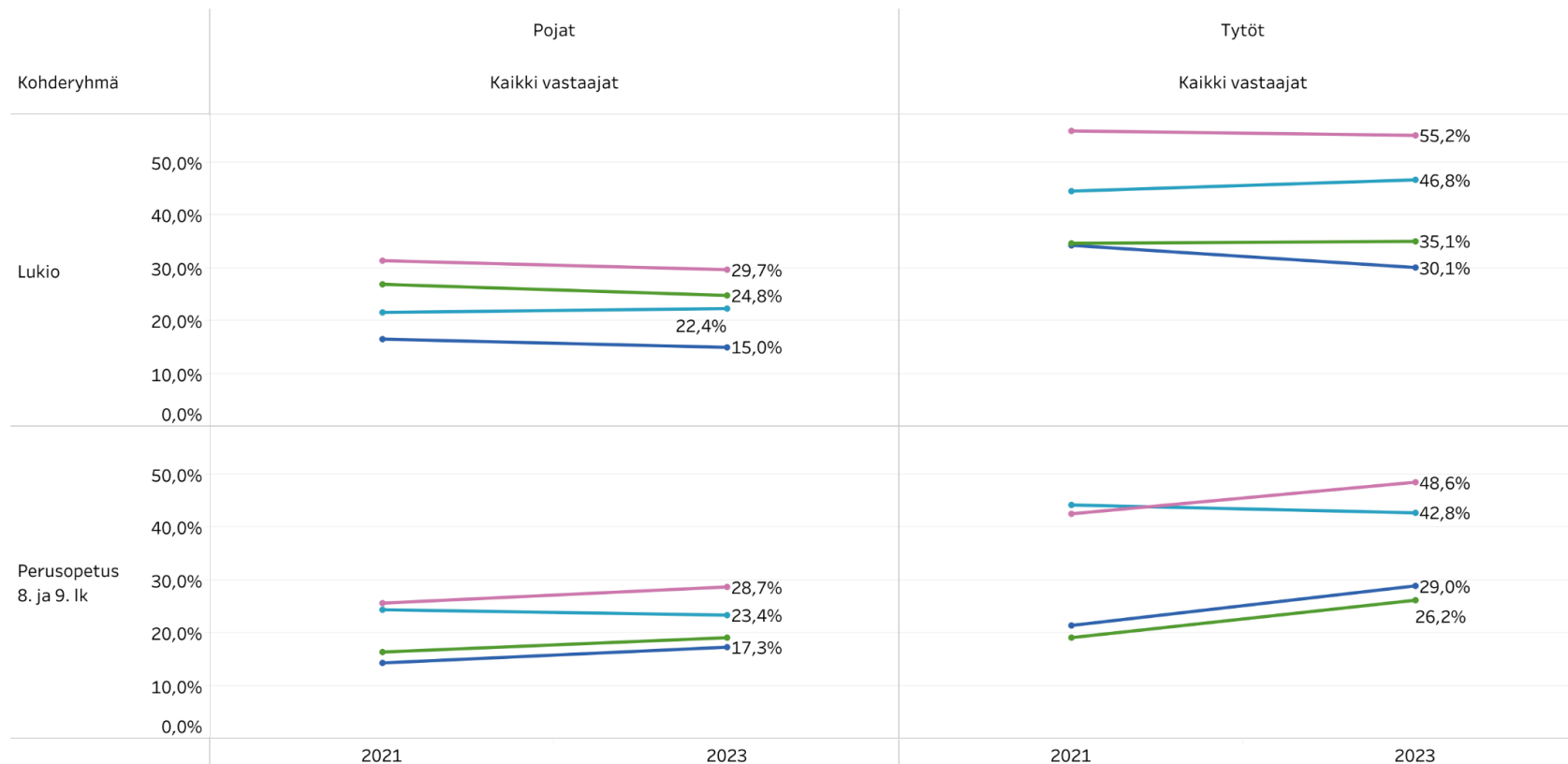
Oppimistaidoissa enemmän haasteita yläkoulun tytöillä

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

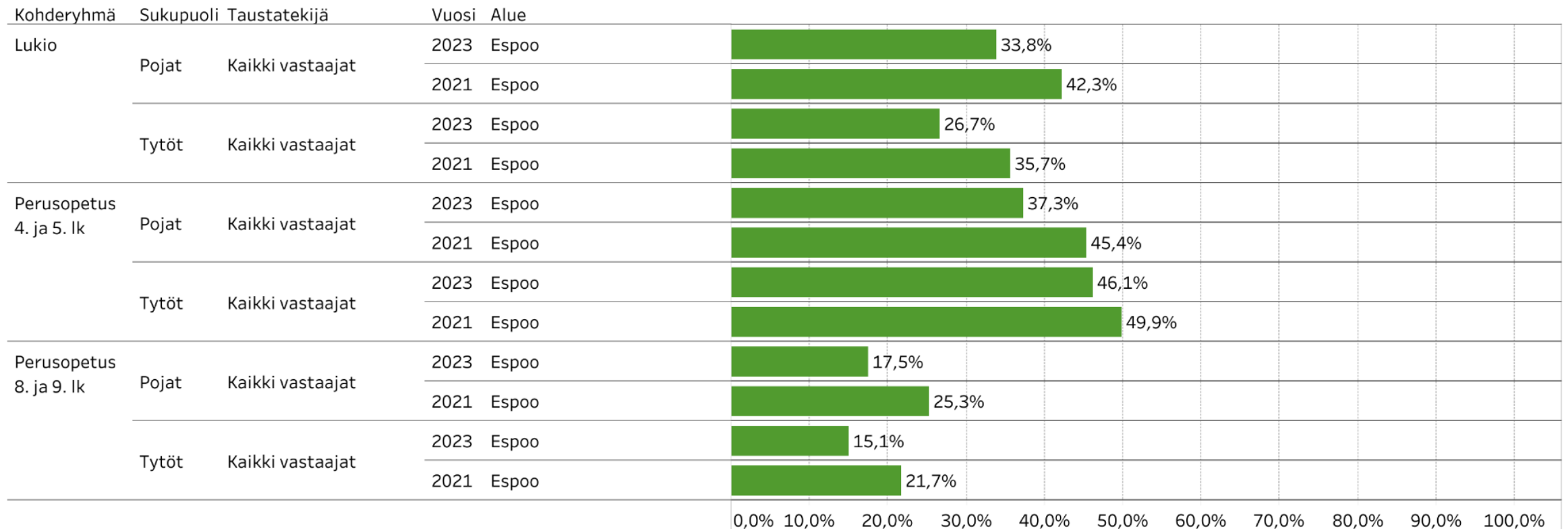
- 1, Vaikeuksia läksyjen tekemisessä
- 2, Vaikeuksia opetuksen seuraamisessa
- 3, Vaikeuksia oppimistaidoissa
- 4, Vaikeuksia suullisessa esiintymisessä

Indikaattorien vertailu, Espoo

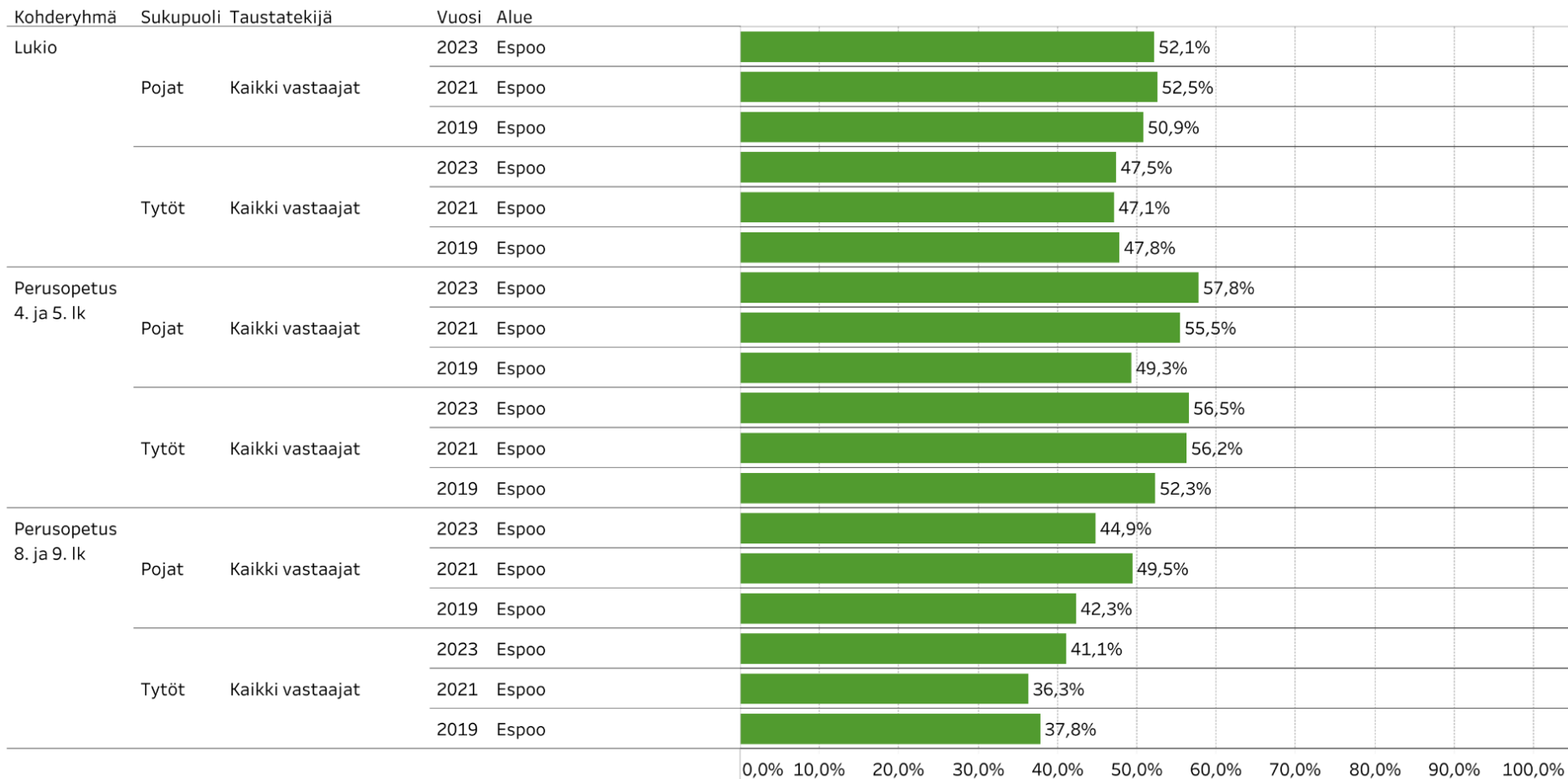
Kouluinnostus laskenut kaikissa ikäryhmissä

Kokee kouluinnostusta

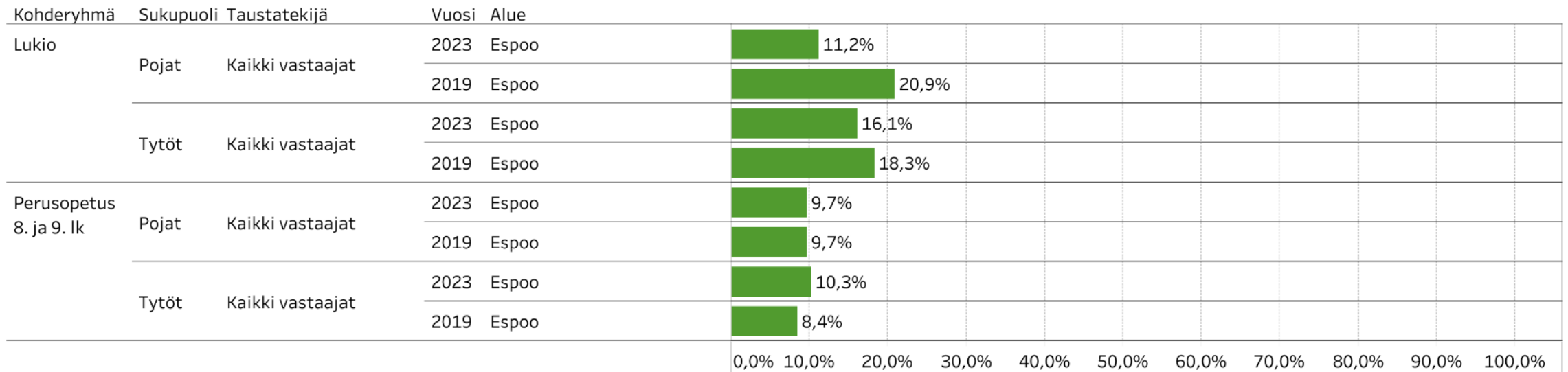
Yläkoulun tytöt kokevat keskustelumahdollisuuden aikuisen kanssa parantuneen, pojat huonontuneen

Mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista

Luvattomia poissaoloja lukiossa vähemmän kuin ennen

Luvattomia poissaoloja vähintään kuukausittain

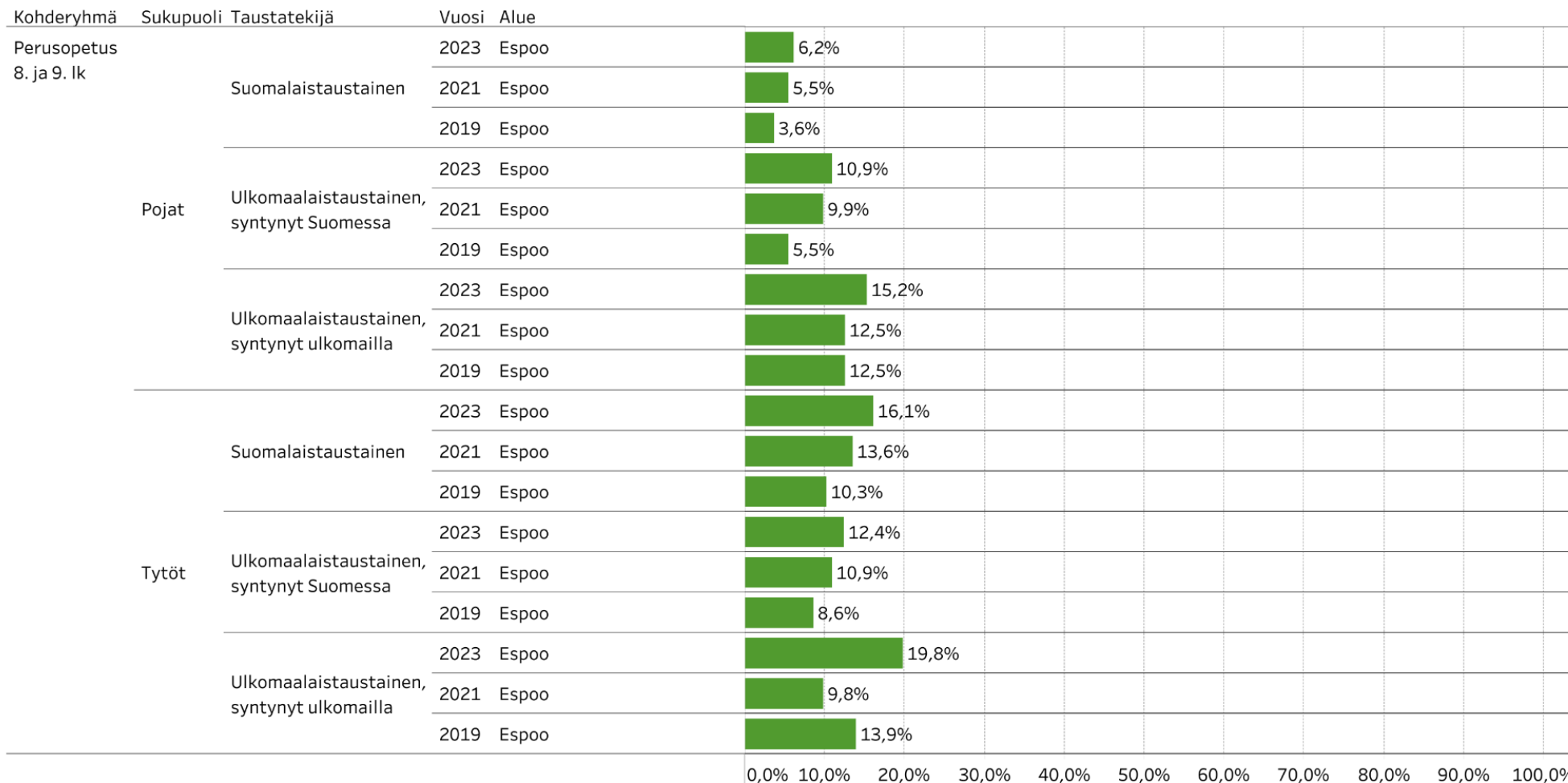
- Suomenkielisen perusopetuksen oppilaiden lukumäärä joilla yli 70 poissaoloa, on vähentynyt 18 %:sta (kevät 2022) 15%:iin (kevät 2023)

(Lähde: Supen tilastot)

Osallisuus

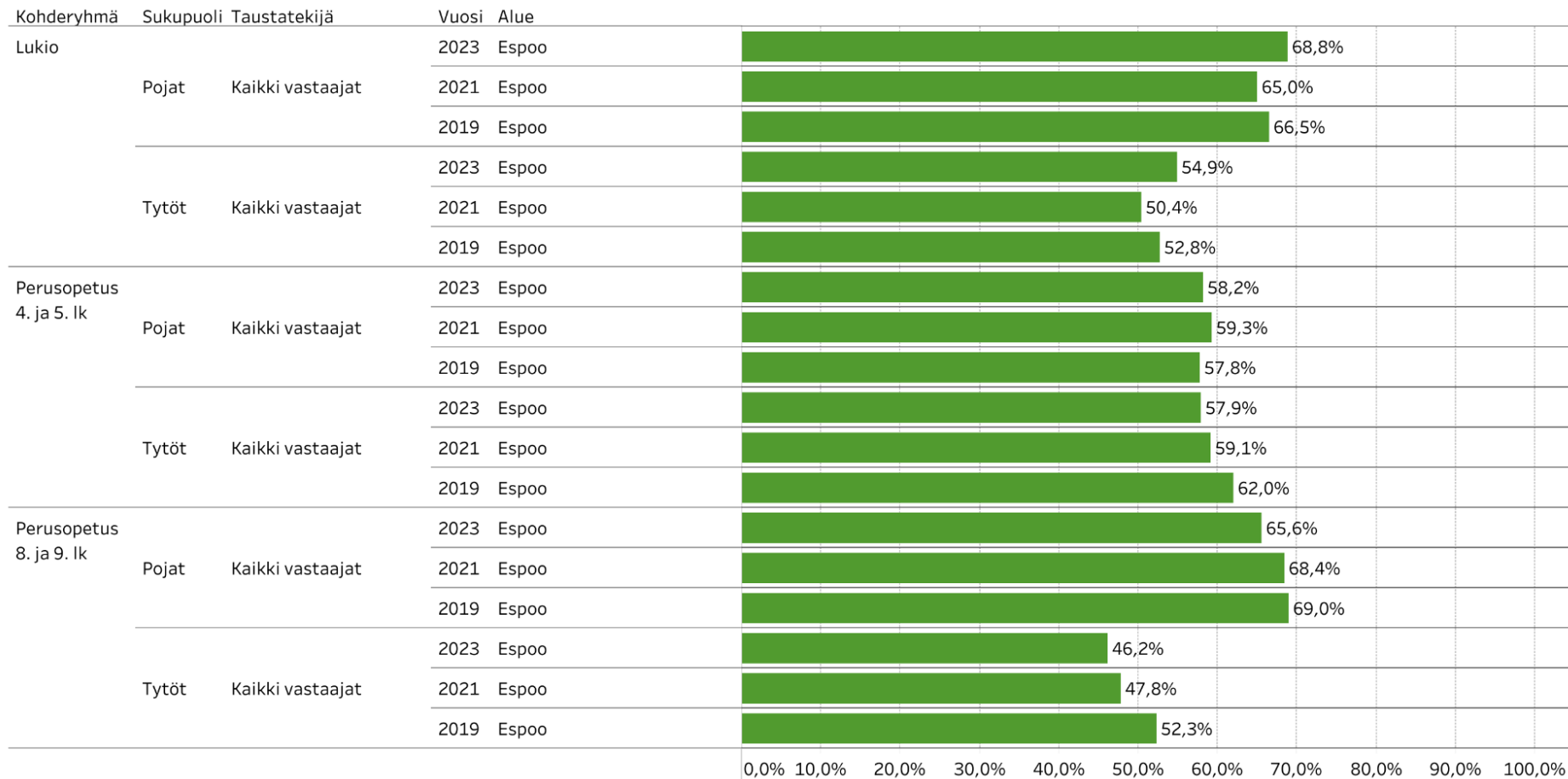
Osallisuuden kokemus heikentynyt erityisesti ulkomaalaistaustaisilla tytöillä

Erittäin heikko osallisuuden kokemus

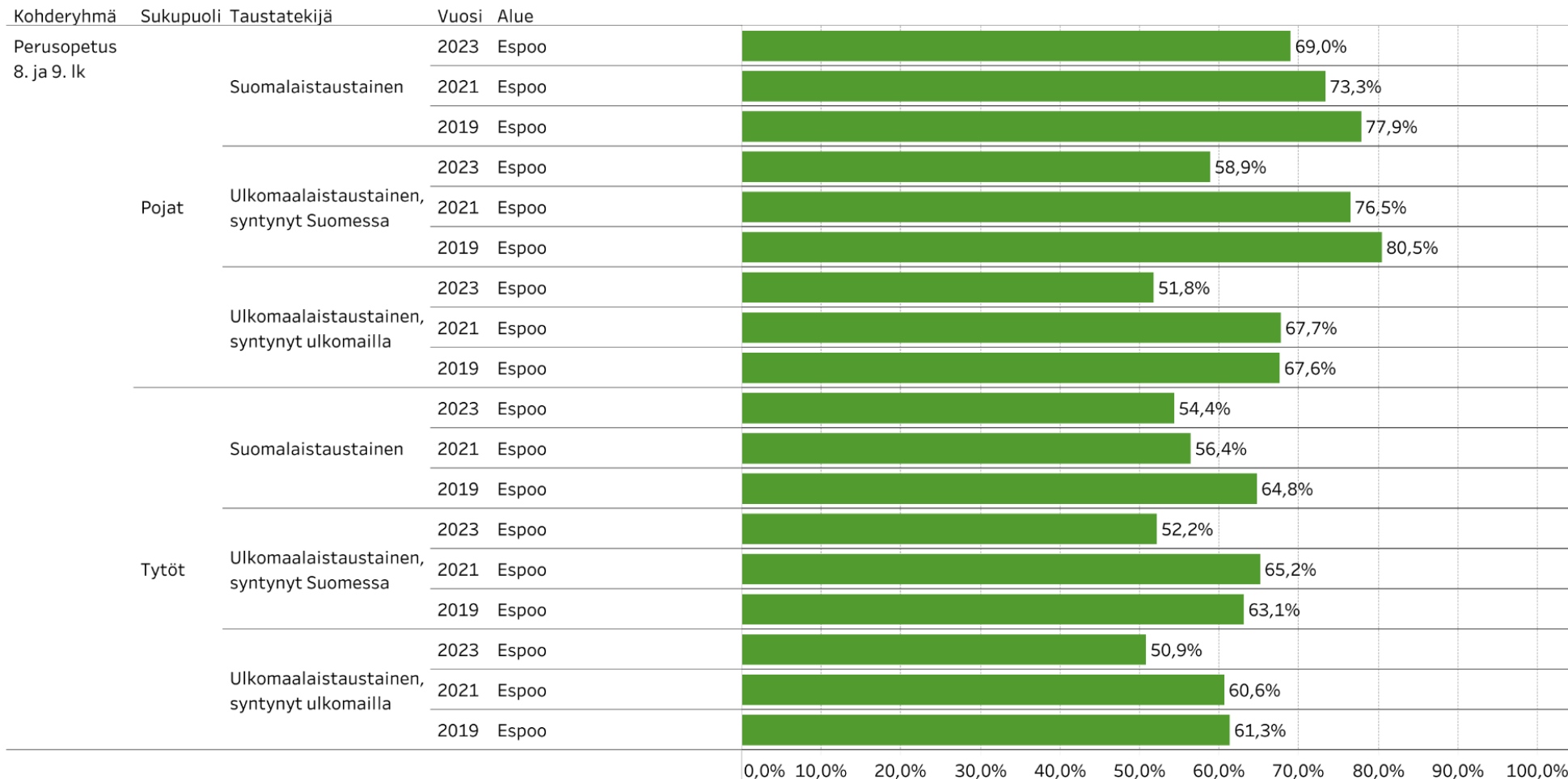
Pojista suurempi osa kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä kuin tytöistä

Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä

Tarpeellisuuden tunne laskenut etenkin ulkomaalaistaustaisilla nuorilla

Kokee olevansa tarpeellinen muille ihmisille

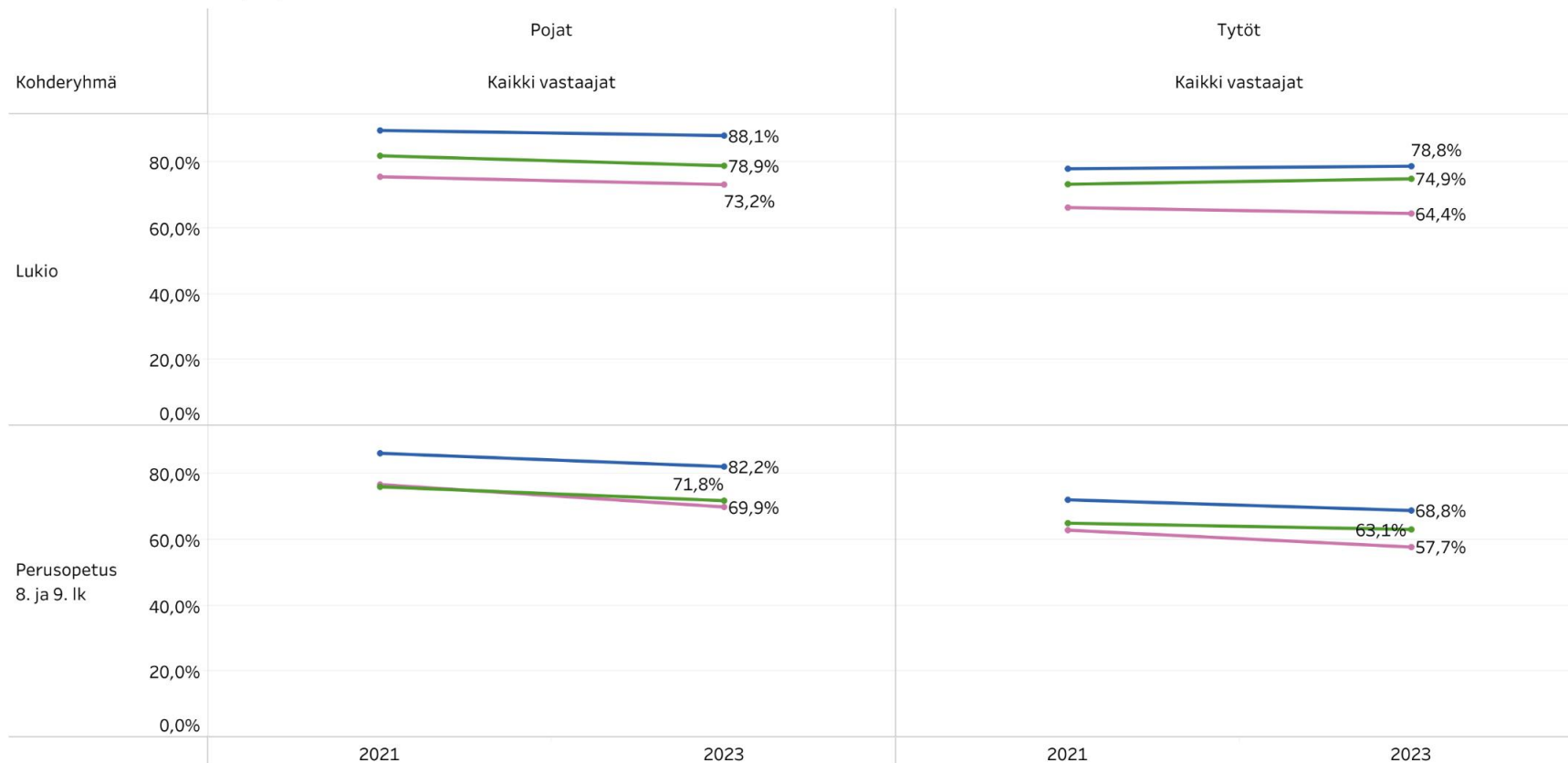
Ryhmään kuulumisen tunne parantunut lukion tytöillä

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

- 1, Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisö..
- 2, Kokee pystyvänsä vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun
- 3, Kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistä

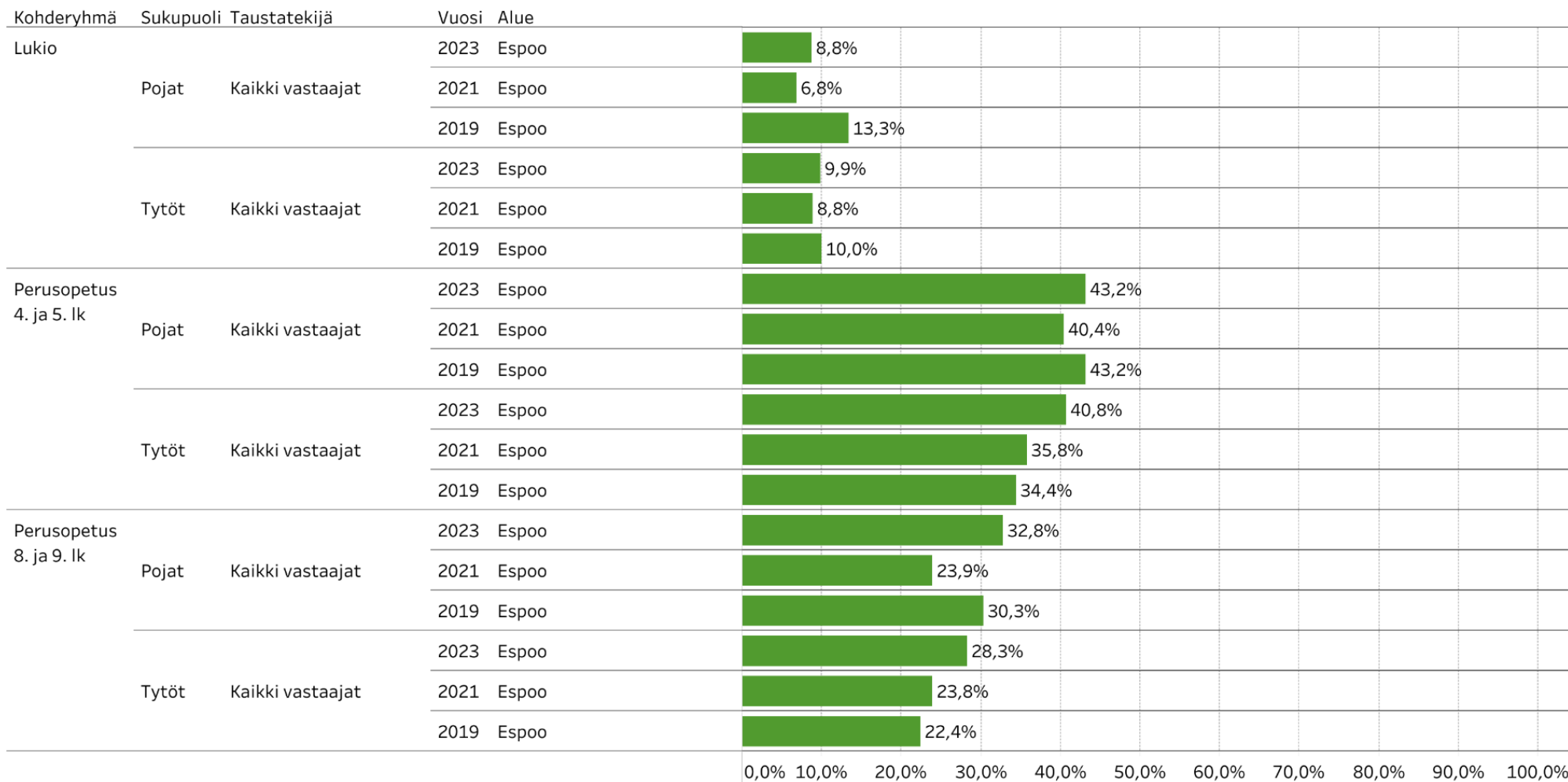
Indikaattorien vertailu, Espoo

Turvallisuus

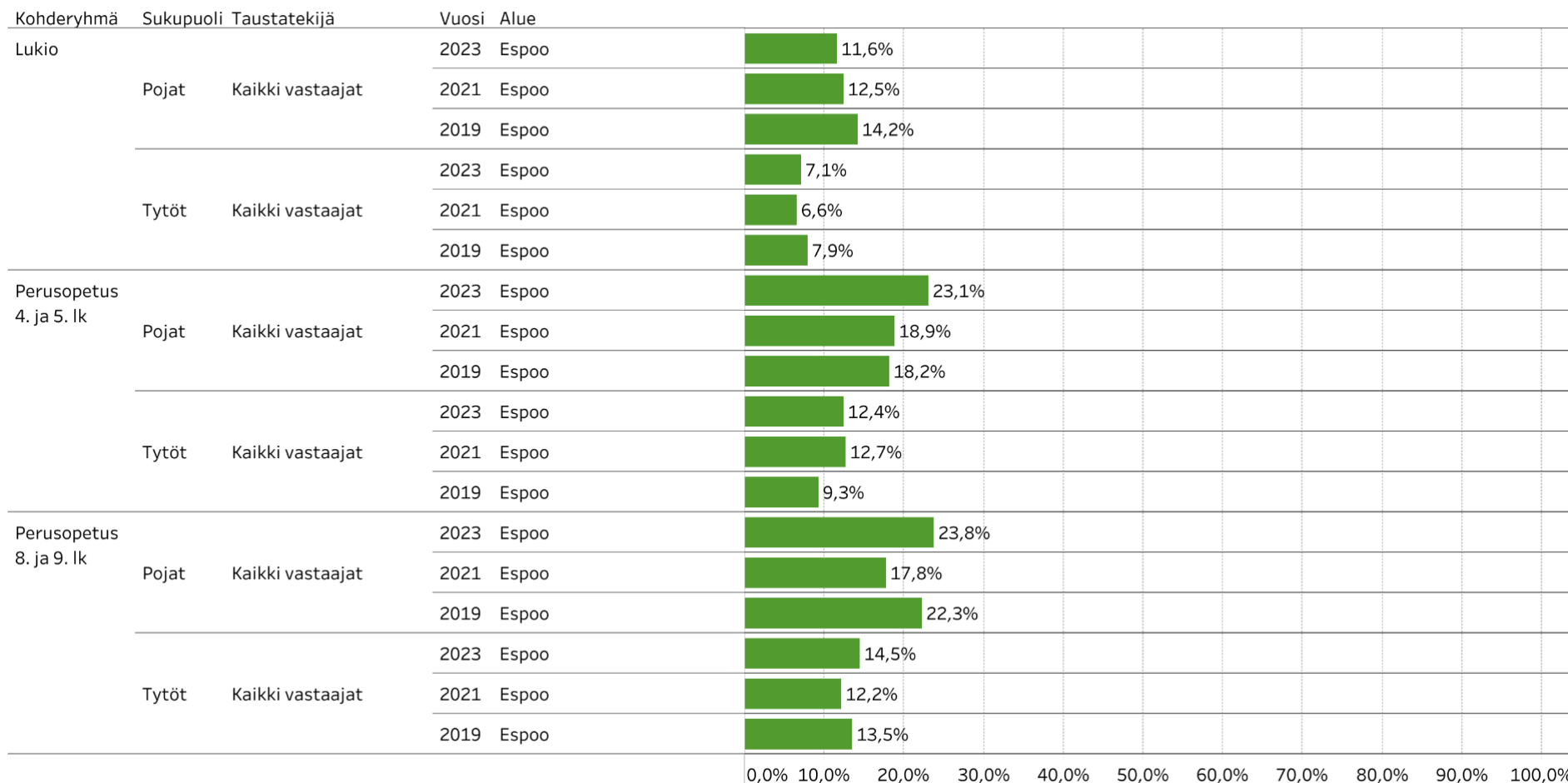
Koulukiusaaminen nousussa

Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukukauden aikana

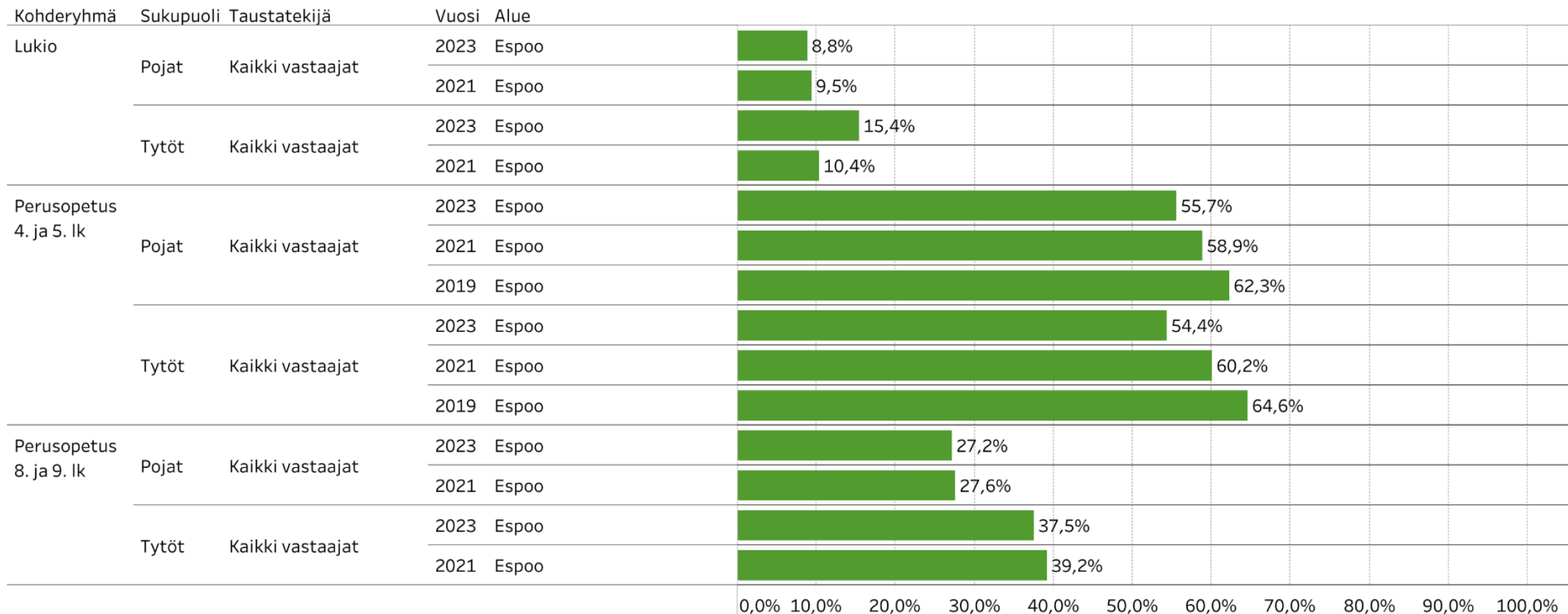
Fyysistä uhkaa on kokenut entistä useampi perusopetuksessa

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana

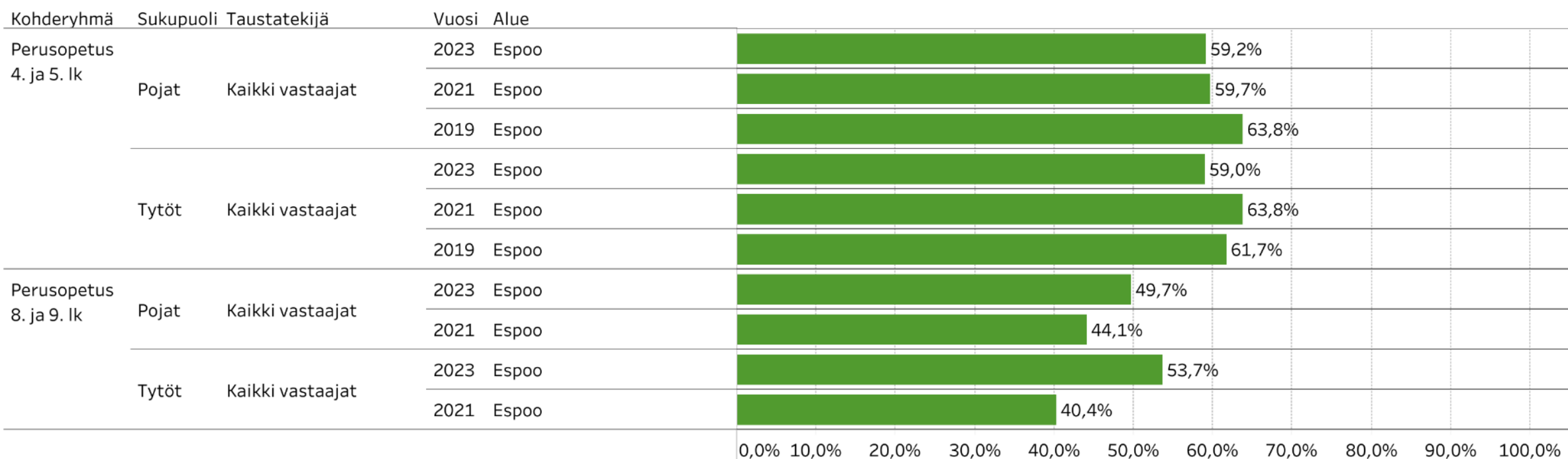
Vähemmistö yläkoululaisista ja lukiolaisista kertoo kiusaamisesta koulun aikuiselle

Kiusattu tai muita kiusannut on kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle

Yläkoulussa onnistuttu parantamaan kiusaamiseen puuttumista

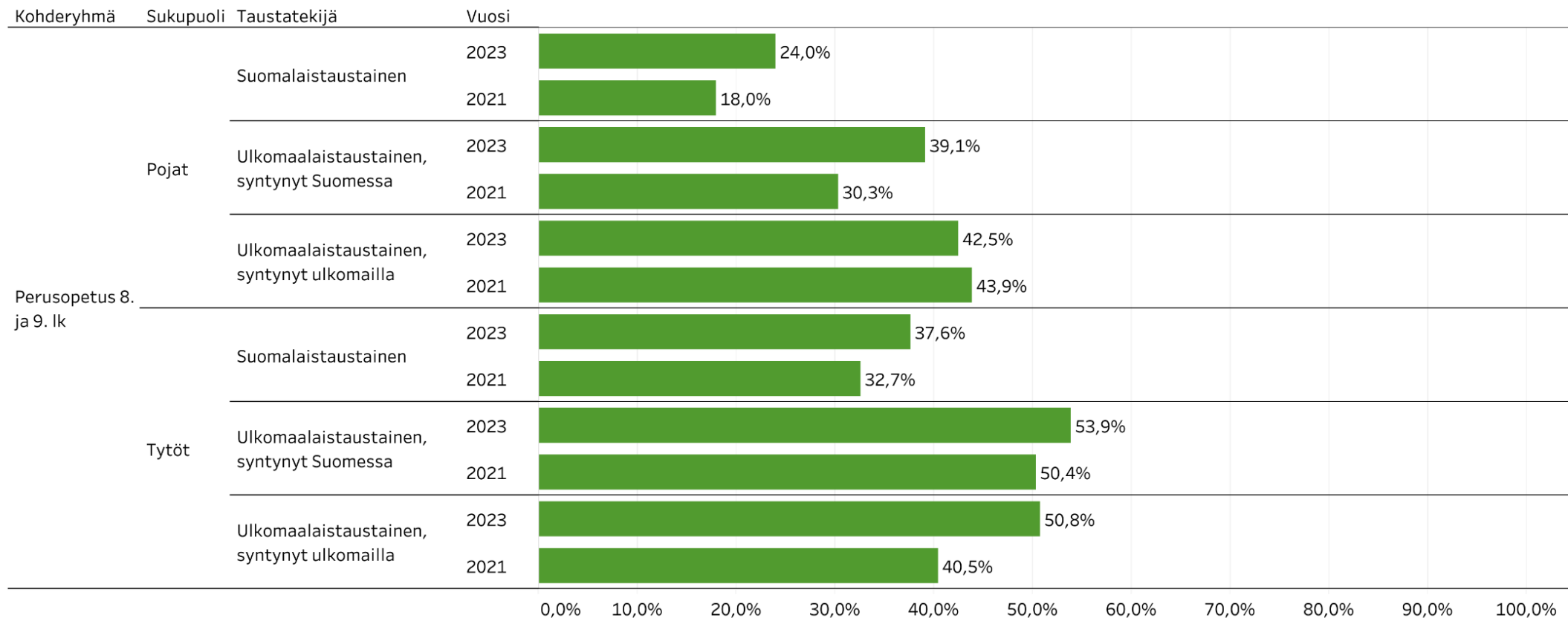
Kiusattu tai muita kiusannut kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle: kiusaaminen loppunut tai vähentynyt

Kokemus syrjinnästä koulussa tai vapaa-ajalla selvästi yleisempää ulkomaalaistaustaisilla

– yleistynyt myös suomalaistaustaisilla

Indikaattorien vertailu, Espoo

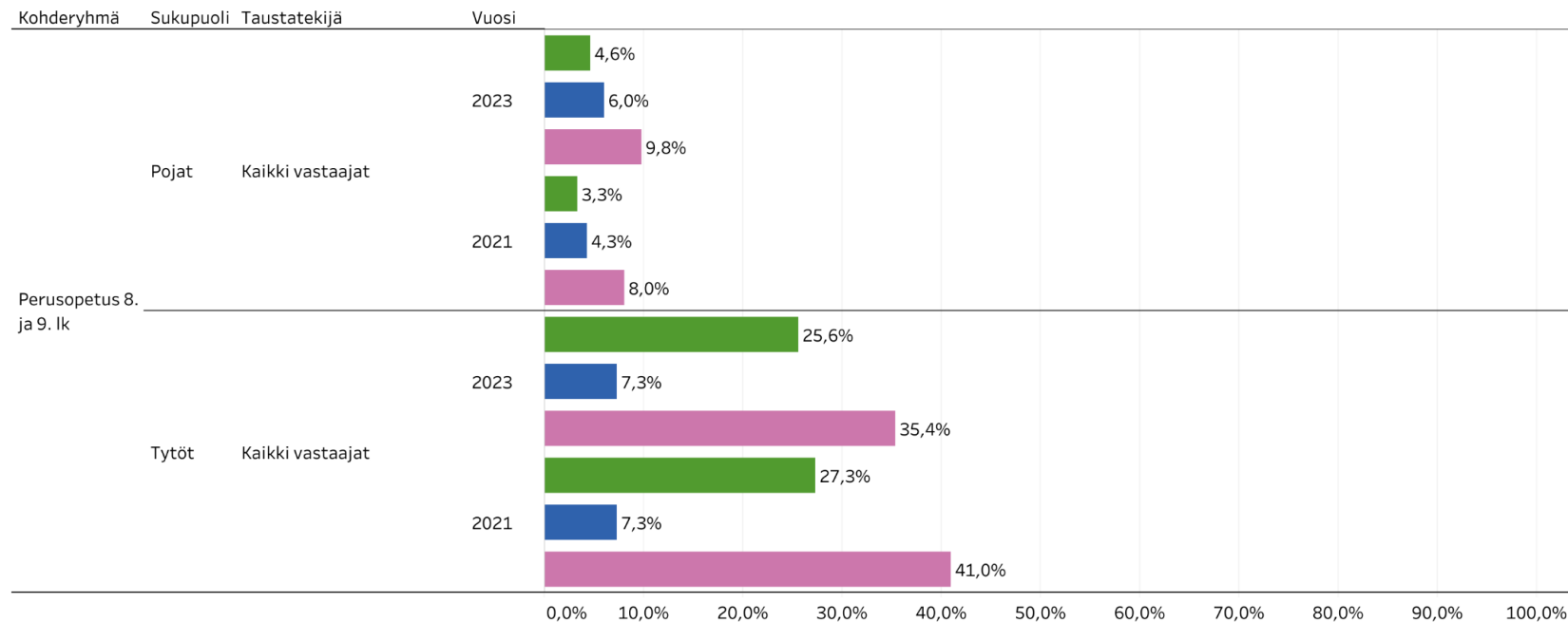
Yläkoululaisten tyttöjen seksuaalinen häirintä hieman laskenut, mutta edelleen yleistä

Alue
Espoo

Esitystapa
Pylväskuvio

- 1, Kokenut seksuaalista häirintää julkisessa tilassa vuoden ..
- 2, Kokenut seksuaalista häirintää koulussa vuoden aikana
- 3, Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetis..

Indikaattorien vertailu, Espoo

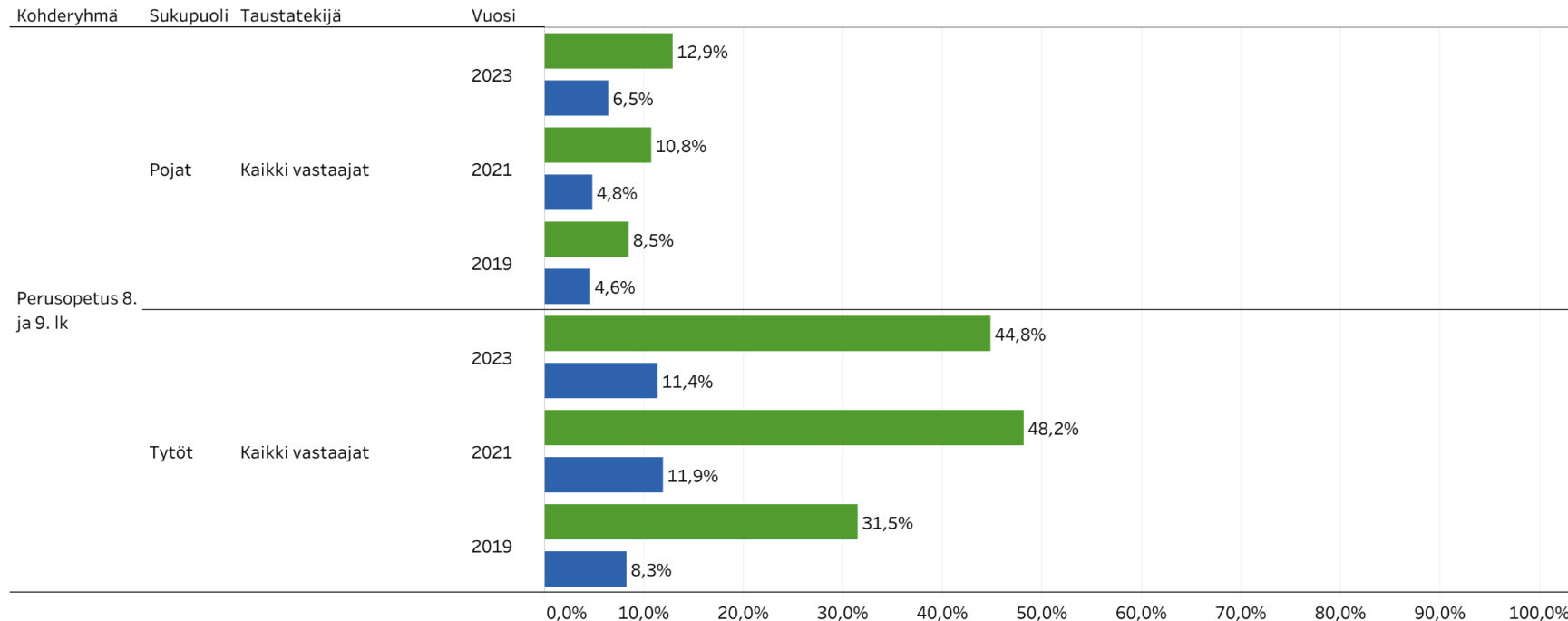
Yläkoulun tytöistä 45% kokee seksuaalista ahdistelua, ja 11% seksuaaliväkivaltaa

- 1, Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelu..
- 2, Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana

Alue
Espoo

Esitystapa
Pylväskuvio

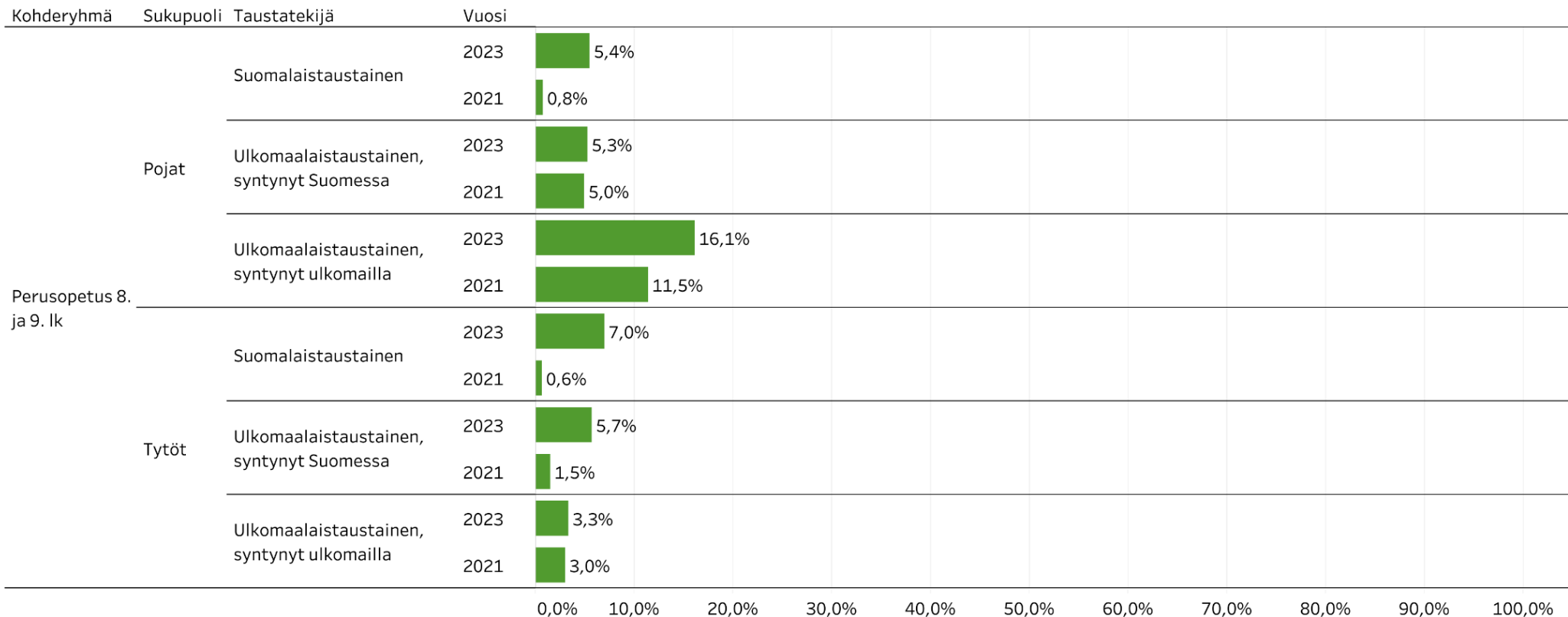
Indikaattorien vertailu, Espoo

Päihnteet ja riippuvuudet

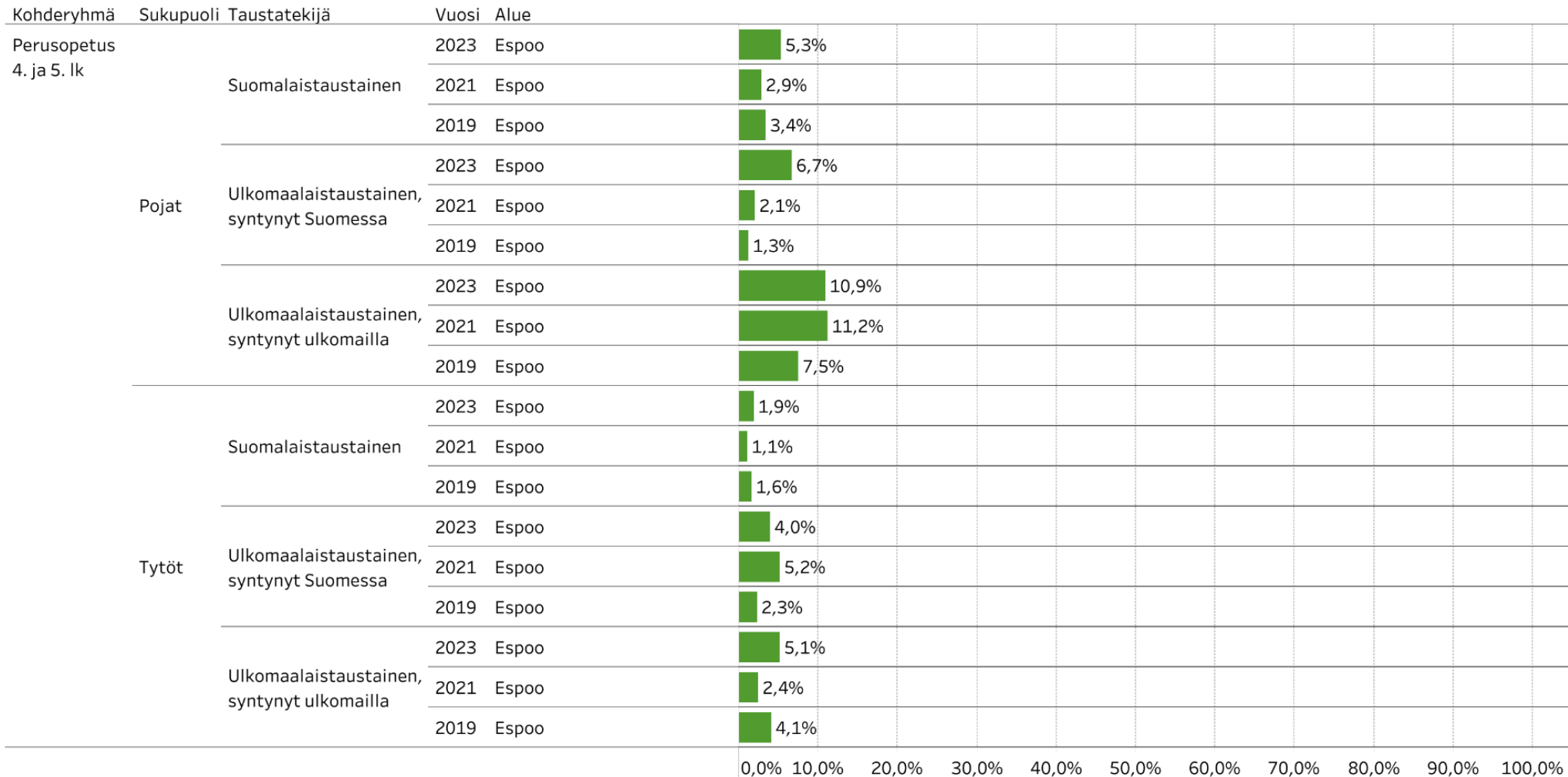
Sähkösavukkeiden käyttö päivittäin lisääntynyt nopeasti

Indikaattorien vertailu, Espoo

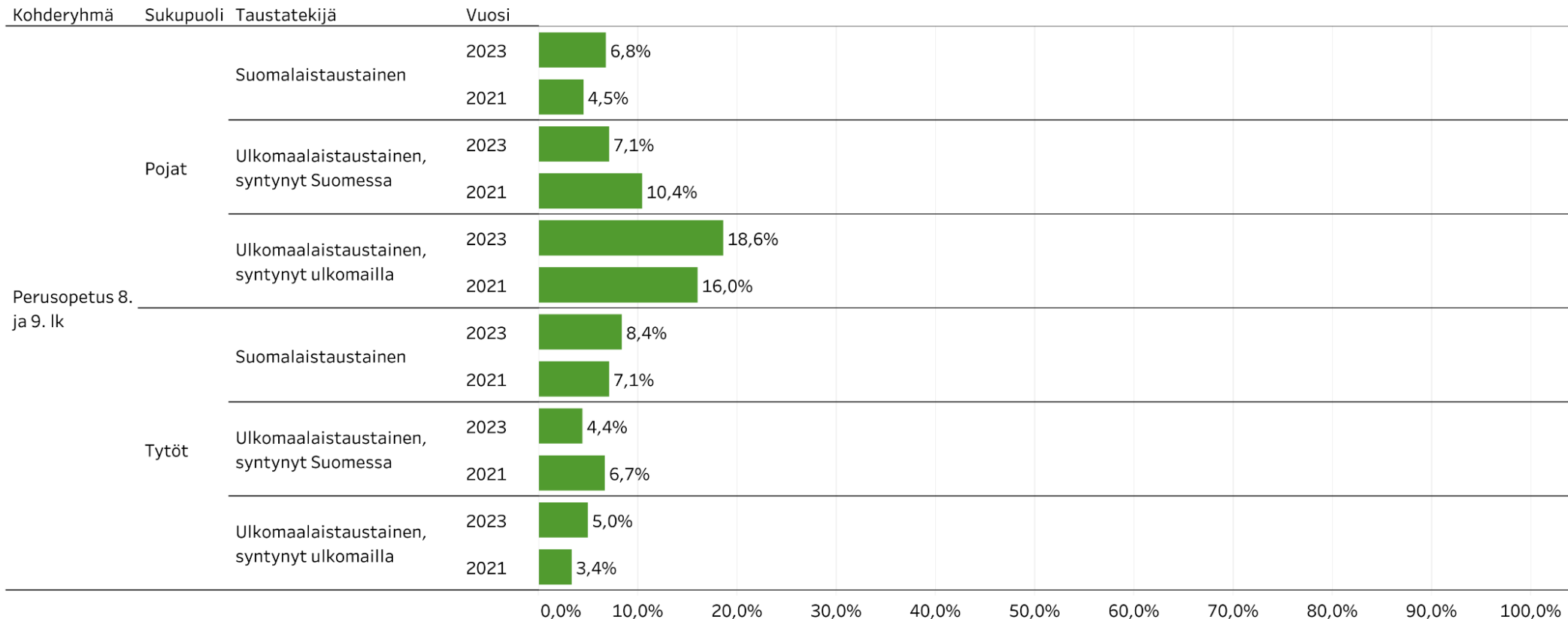
4.-5. –luokkalaisten tupakkatuotteiden käyttö lisääntynyt erityisesti pojilla

Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran

Tosi humalassa vähintään kerran kuussa olleiden nuorten määrä kasvussa

Indikaattorien vertailu, Espoo

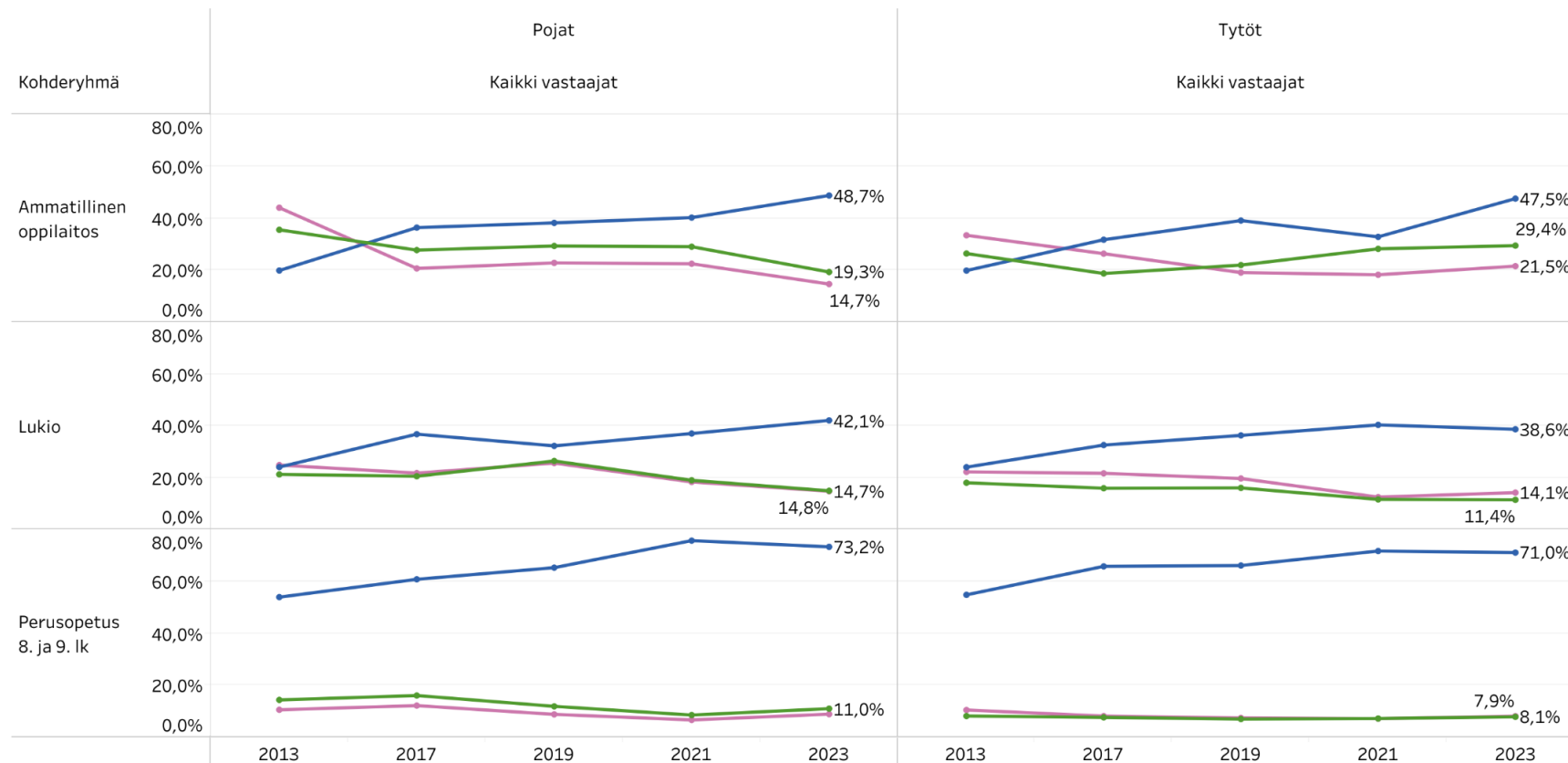
Toisen asteen pojat raittiimpia kuin ennen

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

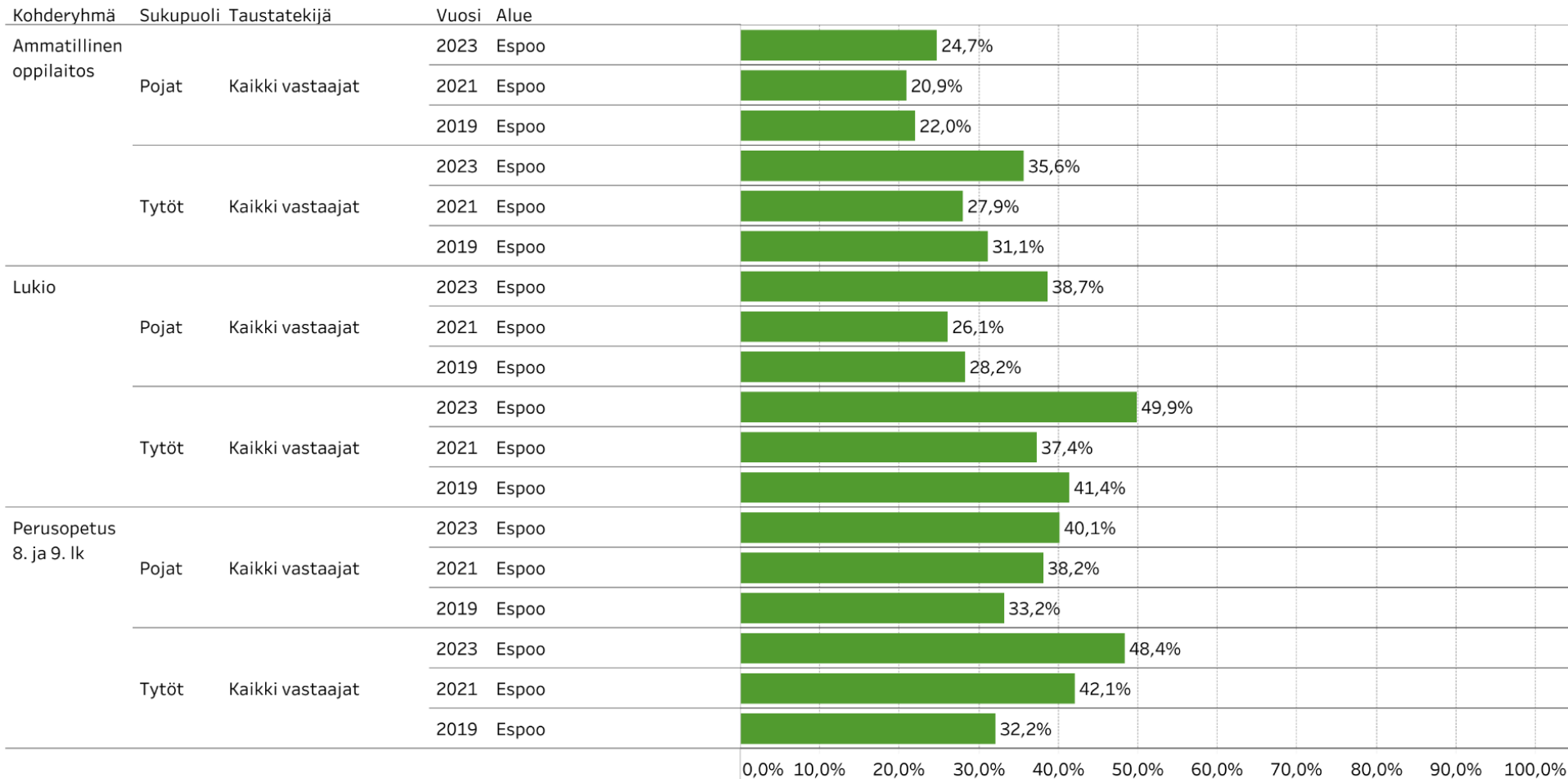
- 1, Kokeillut kannabista ainakin kerran
- 2, Raittius
- 3, Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa

Indikaattorien vertailu, Espoo

Alaikäiset saavat yhä useammin alkoholia perhepiiristä

Alaikäisten perhepiiristä hankkima alkoholi

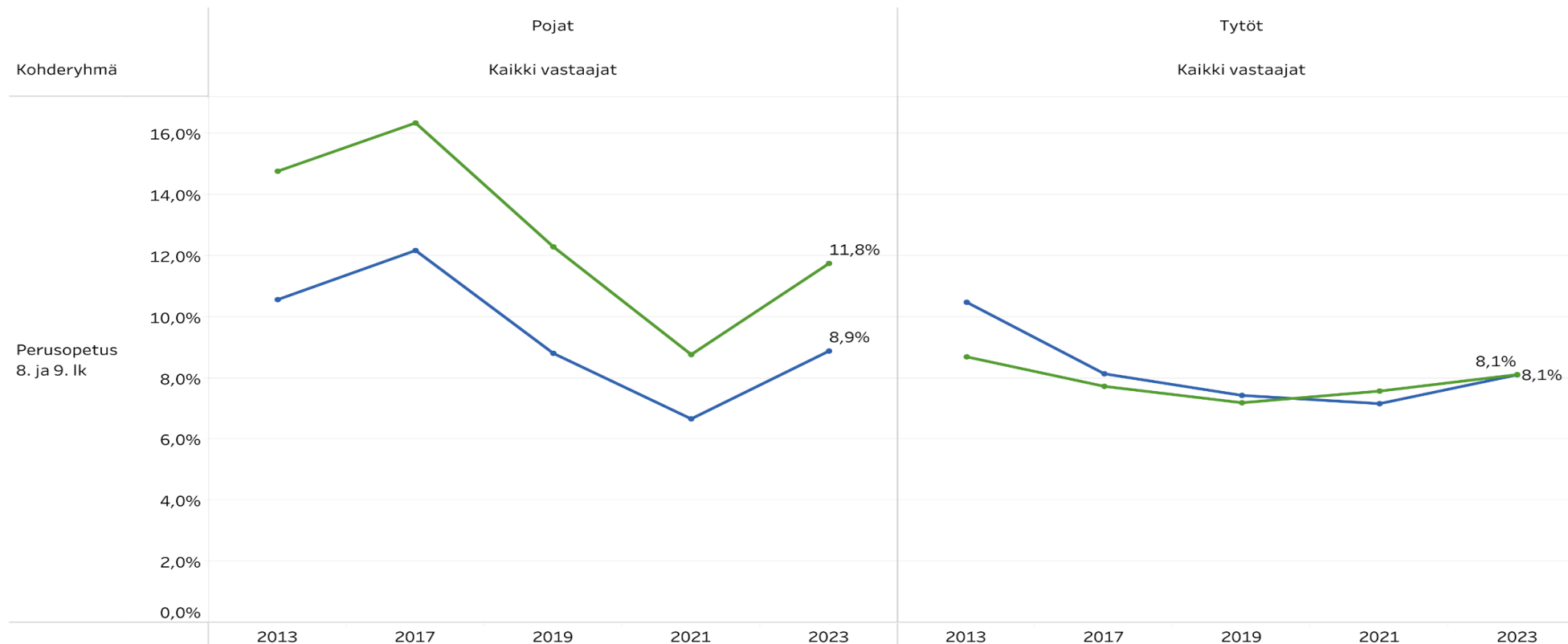
Päihteiden käyttö jonkin verran kasvussa

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

- 1, Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran
- 2, Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa

Indikaattorien vertailu, Espoo

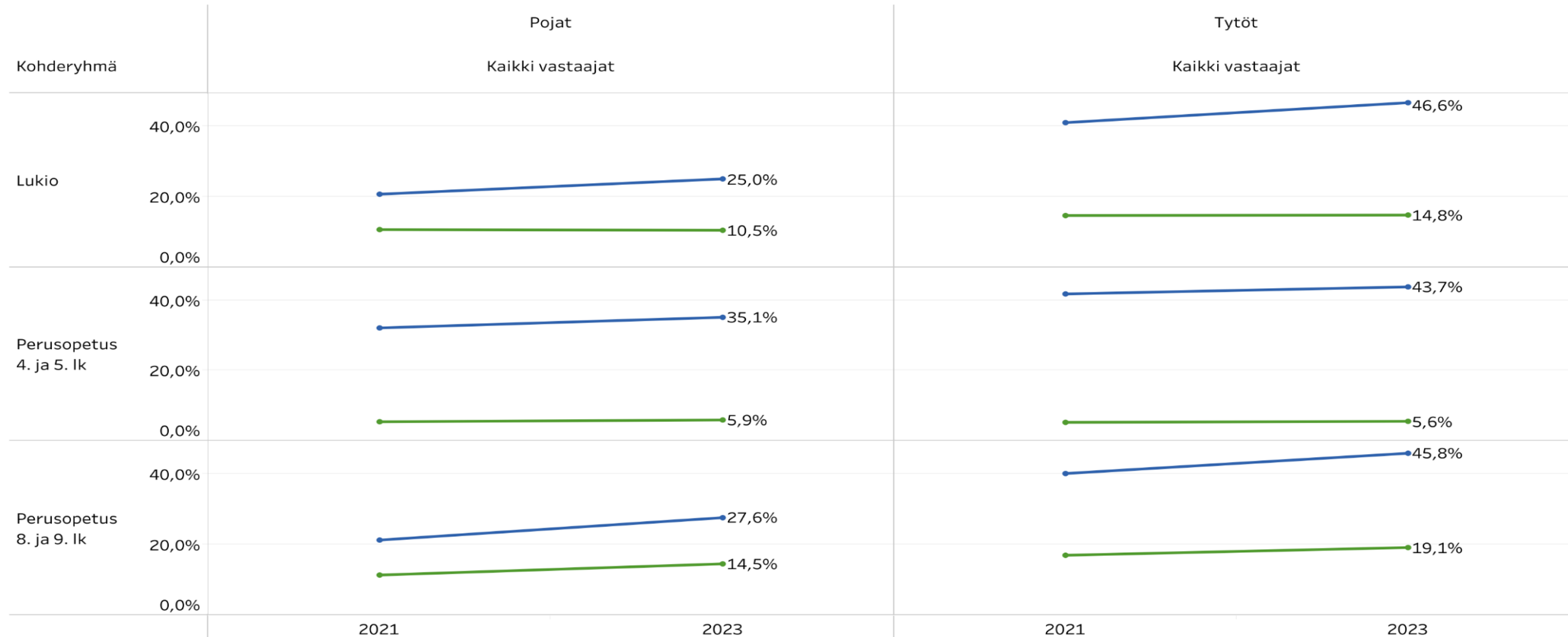
Erityisesti tytöillä vaikeuksia hallita netin käyttöä

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

- 1, Ei ole usein syönyt tai nukkunut netin takia
- 2, Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ..

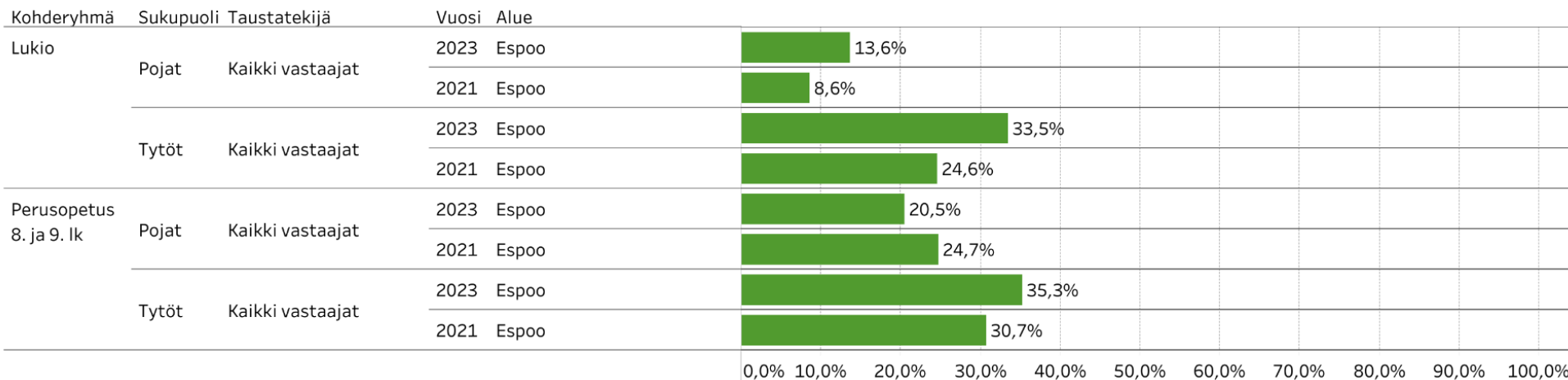
Indikaattorien vertailu, Espoo

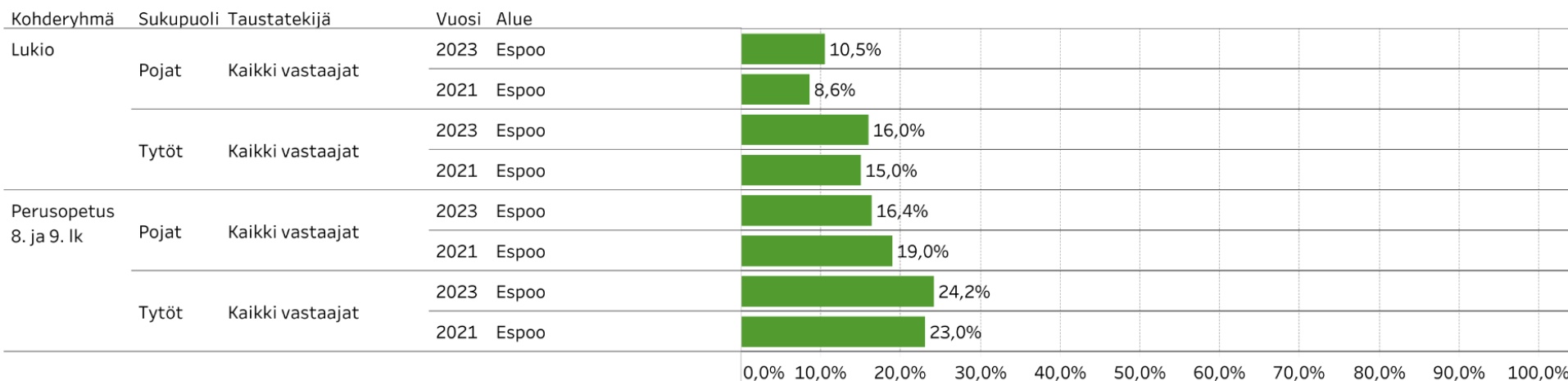
Opiskeluhuoltopalvelut

Kouluterveydenhuollon käynnit muissa kuin terveystarkastusasioissa lisääntyneet

Käynyt kouluterveydenhoitajalla muuten kuin terveystarkastuksessa lukuvuoden aikana

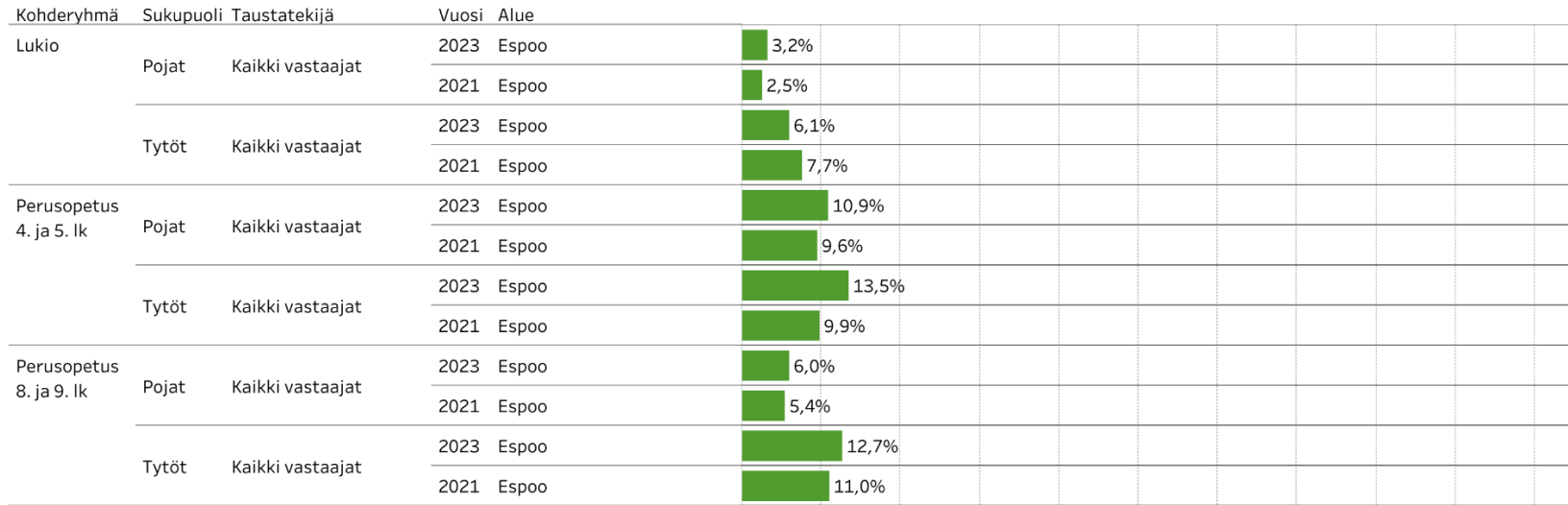

Käynyt koululääkärillä muuten kuin terveystarkastuksessa lukuvuoden aikana

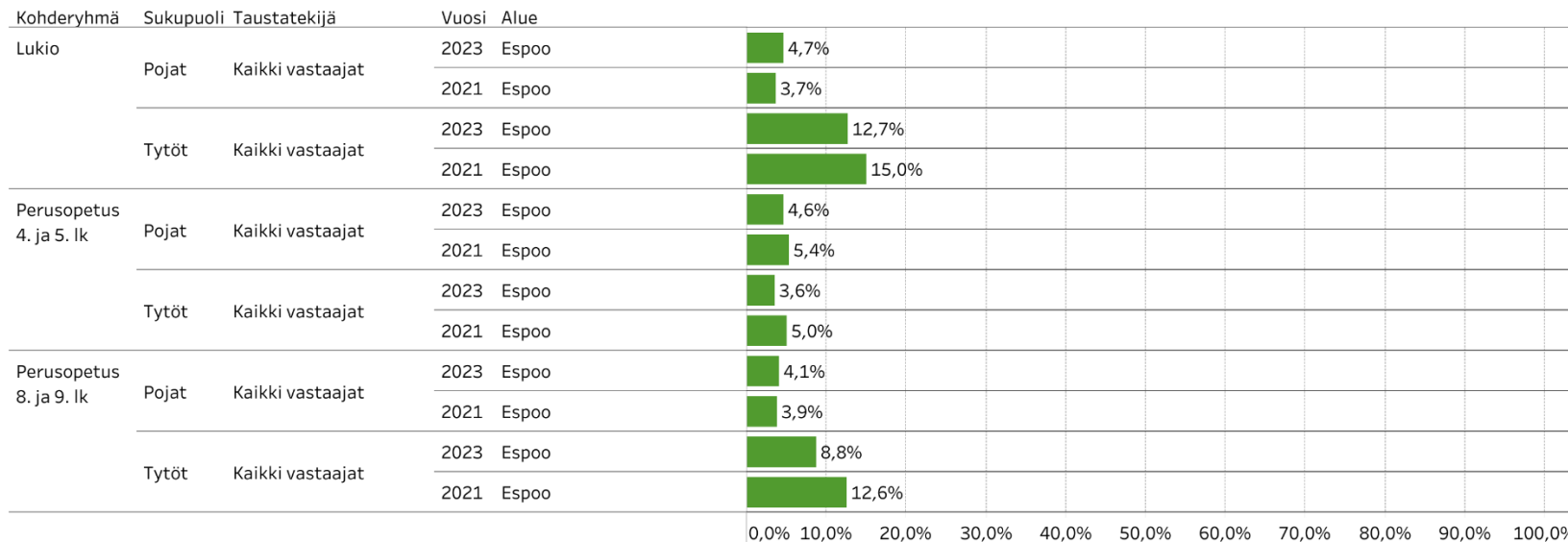

Koulupsykologilla käyty vähemmän, kuraattorilla enemmän

Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana

Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana

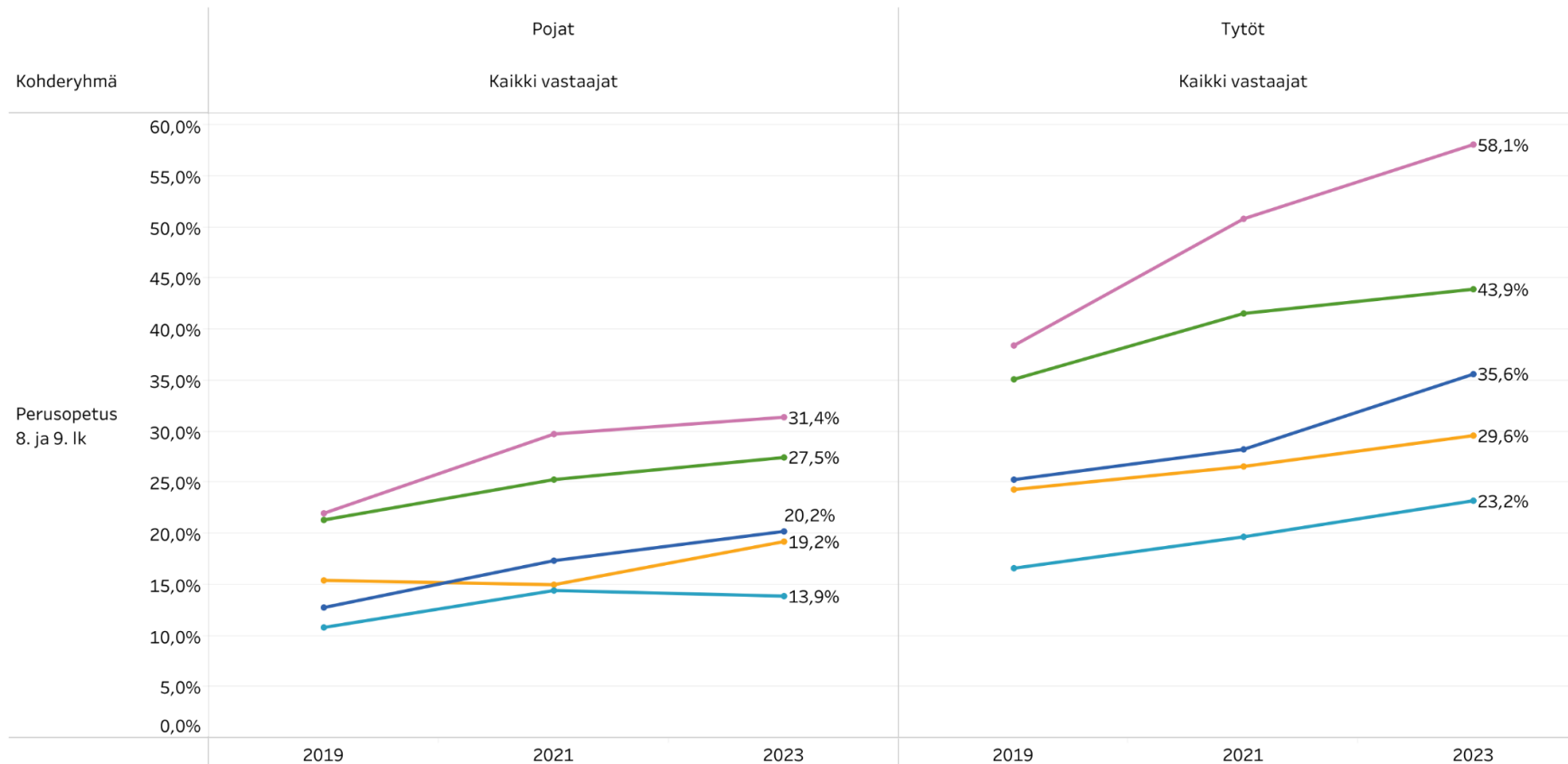
Koettu avunsaanti opiskeluhuolloilta ja opettajalta heikentynyt

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

- 1, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilt..
- 2, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin koululääkäriltä l..
- 3, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulupsykologilt..
- 4, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin kouluterveydenh..
- 5, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin opettajalta lukuv..

Indikaattorien vertailu, Espoo

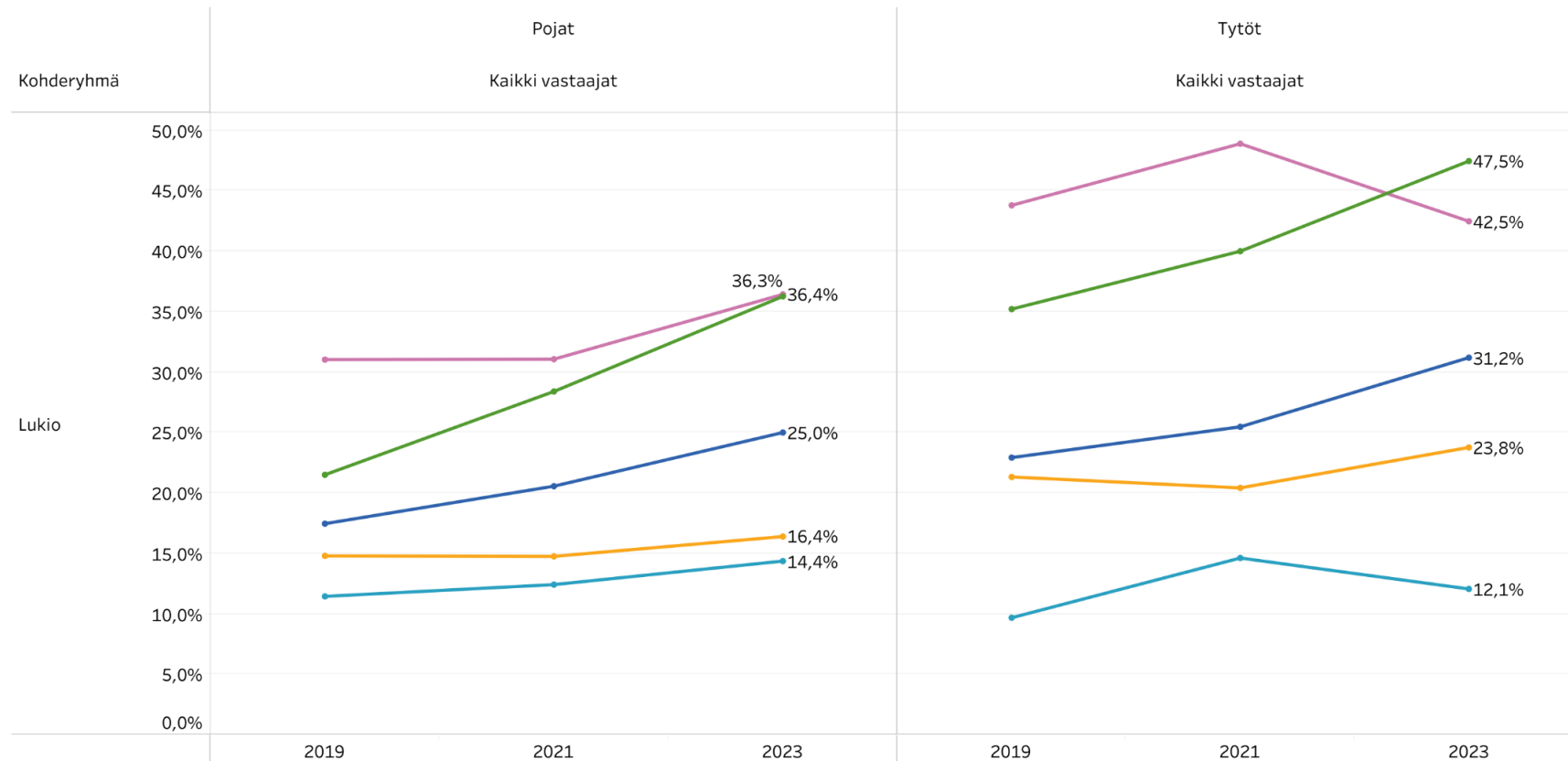
Lukiolaistytöt saaneet paremmin apua psykologilta ja terveydenhoitajalta

Alue
Espoo

Esitystapa
Viivakuvio

- 1, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulukuraattorilt..
- 2, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin koululääkäriltä l..
- 3, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin koulupsykologilt..
- 4, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin kouluterveydenh..
- 5, Ei ole saanut tukea ja apua hyvinvointiin opettajalta lukuv..

Indikaattorien vertailu, Espoo

Tulosten hyödyntäminen Espoossa

Kouluterveyskyselyn tulosten hyödyntäminen oppilaitoksessa ja kunnassa: kahden vuoden sykli

Tulosten hyödyntäminen koulussa/oppilaitoksessa

- Kouluterveyskyselyn tuloksia voidaan käyttää oppilaitoksen ja opiskeluhoitopalvelujen **toiminnan pitkäjänteisessä kehittämisessä**. Kyselyn tulosten avulla kahden vuoden välein toteutettava seuranta **sisällytetään muuhun ajankohtaiseen toimintasuunnitteluun** kuten lukuvuosisuunnitelmaan.
- **tuloksista keskustellaan koko koulu- tai oppilaitosyhteisön kanssa (henkilöstö, oppilaat tai opiskelijat, huoltajat)** ja pohditaan yhdessä, mitä käytäntöjä koulussa tai oppilaitoksessa olisi hyvä kehittää. Samalla tehdään ehdotuksia keinoista, joilla tilanne saadaan kehittymään myönteiseen suuntaan.
- voidaan käsitellä aluksi **oppilaitoskohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä** ja miettiä siellä sopiva tapa tulosten tarkasteluun oppilaitosyhteisössä.
- Ohjemateriaalia keskusteluhetkiin, työpajoihin ja vanhempainiltoihin löytyy THL:n sivuilta:
[Kouluterveyskyselyn tulokset käyttöön oppilaitoksessa - THL](#)

Tulosten hyödyntäminen kunnan tasolla

- **Tulosten esittely** KOTO Jory (24.10.), Lasten ja Nuorten hyvinvoinnin ohjausryhmä (23.10.), lautakunnat, nuorisoasiainjaosto
- **Tulosten käsittely nuorten kanssa:**
- Kouluterveyskyselyn tutkimusryhmä ja Suomen Nuorisovaltuustojen liitto NUVA ry ovat tehneet keskustelumallin tulosten käsittelyyn nuorisovaltuuston tai muiden nuorten kanssa.
- Esimerkkeinä:
 - 1) nuorten oma keskustelu, josta viedään yhteenveto tiedoksi päättäjille (1 tunti). Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi nuorisotilalla, Ohjaamossa, oppilaitoksessa tai muussa nuorten arkiympäristössä (*esim. Lukioiden Pyöreä pöytä?*)
 - 2) nuorten ja valtuuston tai lautakunnan yhteinen keskustelu (2 tuntia)
 - 3) kehittämistyöpaja nuorille sekä valtuustolle tai lautakunnalle (2,5 tuntia). Keskustelua voi vetää esimerkiksi osallisuus- tai hyvinvointikoordinaattori, nuoriso-ohjaaja tai muu nuorten kanssa työskentelevä aikuinen. (*Nuorisovaltuusto + lautakuntien ja KOTO:n joryn edustajat?*)
- **Tärkeää nivoa yhteen Lanu hv-suunnitelman tavoitteiden kanssa ([n. 7 aiheet](#))**
- **Hyödynnetään Espoon Tayv-suunnitelman toimenpiteiden ja kotoutumisen toimenpiteiden arvioinnissa ja kehittämisessä**

Kiitos!

Lisätietoja: annika.kaarnalehto@espoo.fi

[Kouluterveyskysely - THL](#)